

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Lidé se základním vzděláním na trhu práce
v regionu Tábor**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **REHABILITACE**

Autor: Jana Kleinová, DiS.

Vedoucí práce: Ing. Marie Klímová, PhD.

České Budějovice 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Lidé se základním vzděláním v regionu Tábor*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 18. srpna 2016

.....

Jana Kleinová, DiS.

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Marii Klímové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a odborné vedení této práce. Dále děkuji Mgr. Lence Tkáčové a Ing. Ivetě Kolářové z ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, své rodině za trpělivost a podporu nejen při psaní práce, ale i v průběhu celého studia.

Lidé se základním vzděláním na trhu práce v regionu Tábor

Abstrakt

Ve své bakalářské práci zaměřuji svoji pozornost na problematiku lidí se základním vzděláním na trhu práce v tábořském regionu. Práce si klade za cíl zhodnotit nezaměstnanost lidí se základním vzděláním na trhu práce v regionu Tábor a hledat nástroje řešení této problematiky.

Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje na vymezení základních pojmů: trh práce, nezaměstnanost a vzdělání. Tyto pojmy spolu úzce souvisí. Dále objasňuje tábořský region a významné firmy. V neposlední řadě jsou popsány i projekty EU, které mohou napomoci nezaměstnaným zlepšit uplatnění na trhu práce.

Výzkumná část bakalářské práce se sřejmě opírá o formu kvantitativního výzkumu s využitím metody dotazníkového šetření a statistickým vyhodnocením. Tento výzkum byl zaměřen na dvě kategorie uchazečů o zaměstnání – se základním vzděláním a s vyšším vzděláním (středoškolské bez maturity, středoškolské s maturitou, vyšší odborné a vysokoškolské). Osloveno bylo 84 uchazečů o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor. Doplnující formu výzkumu tvoří polostandardizované rozhovory s odbornými poradci pro zprostředkování a telefonické rozhovory se zastupiteli obcí. Bylo osloveno 10 odborných poradců z ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor a 3 zastupitelé obcí (Jistebnice, Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí). Výsledky obou forem šetření byly přehledně zpracovány do tabulek a následně došlo k jejich podrobné analýze v kapitole č. 5, s názvem Diskuze.

Téma bakalářské práce považuji za velice aktuální. Výsledky této bakalářské práce by mohly posloužit zaměstnancům ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, Azylového domu pro ženy a matky s dětmi v Táboře, ale i zaměstnavatelům různých firem na Tábořsku, a poskytnout jim tak podrobnější informace a nabídnout lepší orientaci v dané problematice.

Klíčová slova

základní vzdělání; trh práce; politika zaměstnanosti; region Tábor

People with primary education on the labor market in the region Tabor

Abstract

In my thesis I focus my attention on problem people with primary education on labour market in region Tábor. The aim of the work is to evaluate the unemployment of people with primary education on the labour market in region Tábor and look for the resolution of this issue.

Theoretical part of the thesis is focusing on the labour market, unemployment and education. These topics are closely connected. We are describing the region Tábor, important firms, and also projects of the European Union, which can increase the employment on the labour market.

The research is doing by the quantitative research. We are using questionnaire inquiry and statistical assessment. We focus on two different categories of the job seekers, people with elementary education and higher education (secondary education without and with graduation, higher technical education, university education). It was addressed 84 job seekers who are in evidence of the employment office in Tábor. We made interviews with 10 expert advisers of the employment office in Tábor and we also interviewed 3 representatives of towns Jistebnice, Planá nad Lužnicí and Sezimovo Ústí over the phone.

The results of the interviews are processing and presenting in tables. In chapter 5 under the name discussion is afterwards made detailed analysis.

I consider this bachelor's thesis very actual. Results of this work could help employees of the employment office in Tábor, Asylum building for woman and mothers with children in Tábor, but at the same time also various firms in areas at Tábor and give them better information and orientation in this theme.

Key words

primary education; labour market; employment policy; region Tábor

Obsah

Úvod	9
1. Současný stav.....	11
1.1 Trh práce	11
1.2 Nezaměstnanost.....	12
1.2.1 Druhy nezaměstnanosti	13
1.2.2 Délka nezaměstnanosti	14
1.3 Význam práce pro člověka a dopady nezaměstnanosti.....	15
1.4 Popis vzdělávací soustavy v ČR a stupně vzdělání.....	17
1.4.1 Důležitost vzdělání na trhu práce	19
1.5 Charakteristika lidí se základním vzděláním	20
1.5.1 Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním.....	21
1.6 Státní politika zaměstnanosti v ČR	23
1.6.1 Aktivní politika zaměstnanosti	24
1.6.2 Pasivní politika zaměstnanosti	26
1.7 Specifika podpory zaměstnávání lidí se základním vzděláním.....	27
1.8 Charakteristika regionu Tábor.....	28
1.8.1 Projekty ÚP ČR	30
2. Cíl práce a hypotézy	35
2.1 Cíl práce	35
2.2 Hypotézy	35
3. Metodika	36
3.1 Použitá metodika výzkumu a technika sběru dat	36
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	36
3.3 Popis metody statistického vyhodnocení dat	37
4. Výsledky	39
4.1 Výsledky dotazníkového šetření	39
4.1.1 Struktura vzorku respondentů dle základních identifikačních údajů ..	39
4.1.2 Vlastní analýza zjištěných odpovědí	40
4.1.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření.....	51
4.2 Polostandardizované rozhovory	53

5. Diskuse	62
5.1 Ověření hypotéz	62
5.2 Diskuze k dotazníkovému šetření	63
5.3 Diskuze k polostandardizovaným rozhovorům.....	65
6. Závěr.....	68
7. Seznam použitých zdrojů	69
8. Přílohy	73

Seznam použitých zkratk

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČSÚ	Český statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
SÚPM	Společensky účelné pracovní místo
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPP	Veřejně prospěšné práce

Úvod

V Čechách se nezaměstnanost objevila počátkem 90. let 20. století. Do této doby se nezaměstnanost oficiálně téměř nevyskytovala. Osoba bez stálého zaměstnání byla, v období před rokem 1989, považována za takzvaného „příživníka“. Současně s tím lze rovněž uvést, že důraz, který je v současnosti kladen na vzdělání, nebyl zdaleka tak výrazný. Mnoho lidí absolvovalo pouze základní vzdělání nebo středoškolské bez maturity. Středoškolské s maturitou a vysokoškolské vzdělání dosáhlo podstatně méně jedinců.

V dnešní době je vzdělání považováno za značně důležité, neboť se vzděláním často také souvisí možnost uplatnit se na trhu práce. Přestože dochází ke stále výraznějšímu nárůstu úsporných technologií, flexibilizaci a pracovní mobility, tak ani potřebné vzdělání a odpovídající praxe nemusí vést k nalezení zaměstnání. Na trhu práce tak může být stále více patrné, že se zde pohybuje narůstající počet přebytečné pracovní síly, kterou z významné části však stále tvoří lidé s nejnižším vzděláním.

Téma mé bakalářské práce s názvem „Lidé se základním vzděláním na trhu práce v regionu Tábor“ proto považuji za velice aktuální a hojně diskutované. Lidé se základním vzděláním tvoří na trhu práce jednu ze skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností. Výše uvedený nárůst pracovně úsporných technologií totiž naznačuje, že lidská práce, zejména ta s nižší kvalifikací, začíná ztrácet svoji důležitost.

Tato problematika mě však zajímá i z hlediska mé profese, jelikož pracuji na pozici sociální pracovníce v Azylovém domě pro ženy a matky s dětmi v Táboře, kde se každodenně setkávám s uživatelkami se základním vzděláním. Většina z nich má dosažené pouze základní vzdělání, jsou na rodičovské dovolené a před tím nikdy nepracovaly. Nemají naučené základní pracovní návyky, které si nenesou ze své původní rodiny. A bohužel tento nesprávný vzorec chování předávají svým dětem – další generaci. Domnívám se, že se na tomto podepisuje i systém štedrých sociálních dávek. Lidé, ať již se zmíněným základním vzděláním, ale i dosaženým vyšším stupněm vzdělání, bohužel často raději volí evidenci úřadu práce a pobírání těchto dávek, které dostanou každý měsíc, bez vynaložení minimálního úsilí.

Ve své bakalářské práci jsem zaměřila svoji pozornost na situaci lidí se základním vzděláním na trhu práce na Tábořsku a na zhodnocení možnosti uplatnění této skupiny nezaměstnaných za přispění nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, například v systému

veřejně prospěšných prací a za pomoci dalších nástrojů podpory lidí se základním vzděláním na trhu práce.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit nezaměstnanost lidí se základním vzděláním v táborském regionu a hledat nástroje řešení této problematiky.

1. Současný stav

1.1 Trh práce

Trh práce (labour market) – pojem, který definuje práci jako ekonomickou kategorii (Matoušek, 2003, s. 243). Z tohoto hlediska by mohla být práce považována za stejné zboží a předmět tržní směny (nabídky a poptávky) jako jakékoli jiné zboží (Matoušek, 2003, s. 243). Práce se však liší od kapitálu a půdy tím, že pro ni existují nepřínosné předpoklady (nadání, vzdělání), a hlavně tím že pracovní sílu představují lidé vybavení specifickými nároky a právy – zejména nezczizitelným právem na odměnu za svou práci (protože otroctví je v moderní společnosti nepřípustné) (Matoušek, 2003, s. 243–244). Proto je práce zbožím zvláštního druhu (Matoušek, 2003, s. 244).

Krebs (2010) a Švihlíková (2014) shodně uvádějí, že trh práce je od 70. let 20. století pod rostoucím tlakem a nezaměstnanost se stala obtížnou a zneklidňující svým výskytem. Maitah s Urbánkovou (2015) tvrdí, že pro fungování ekonomiky je značně důležitý trh práce.

Pro tržní ekonomiku je typické, že souběžně fungují nejen trhy zboží a služeb, ale i trhy výrobních faktorů, tedy i trh práce (Krebs et al., 2010, s. 310). Na něm se de facto kupuje a prodává práce, jejíž cenou je mzda (Krebs et al., 2010, s. 310). Trh práce je však trhem specifickým (Krebs et al., 2010, s. 310). Jeho specifika v podstatě plynou z toho, že práce je funkcí pracovní síly, a je tudíž úzce svázána s osobností člověka (Krebs et al., 2010, s. 310).

Na trhu práce však zcela nefungují standardní tržní mechanismy vyrovnávající nabídku s poptávkou prostřednictvím ceny práce, tj. mzdy (Krebs et al., 2010, s. 310).

Trh práce se svým fungováním inklinuje k nerovnováze a k nezaměstnanosti – se všemi jejími negativními ekonomickými a sociálními dopady (Krebs et al., 2010, s. 311). Je příliš rigidní, regulovaný, pracovníci jsou nadměrně finančně honorováni a výše mezd je z trhu práce vylučuje (Krebs et al., 2010, s. 311). Trh práce ve skutečnosti není typickým konkurenčním trhem, ale trhem administrativně značně regulovaným (Krebs et al., 2010, s. 311).

Tržní hospodářství se skládá z různých, relativně samostatných, ale vzájemně propojených a závislých trhů (Buchtová, 2002, s. 59). Z hlediska funkce, kterou hospodářství plní, se jako dominující jeví trh výrobků a služeb, na kterém spotřebitelé (společnost) mohou nakupovat statky k uspokojování potřeb (Buchtová, 2002, s. 59).

Tvorba tržní produkce předpokládá užití zdrojů, kterými jsou práce, půda a kapitál (Buchtová, 2002, s. 59).

Dle Krebse (2010) je na trhu práce předmětem směny práce, která je nedílnou součástí osobnosti každého člověka. To znamená, že lidé (zaměstnanci) práci prodávají a zaměstnavatelé či firmy práci nakupují (Krebs, 2010). Na trh práce nemají vliv jen mzdy, ale uplatňují se i jiné skutečnosti, jako např. pracovní rizika povolání, atraktivnost profese, časová dostupnost atd.) (Krebs, 2010).

Trh práce tedy svým fungováním inklinuje k nerovnováze a k nezaměstnanosti – se všemi jejími negativními ekonomickými a sociálními dopady (Krebs et al., 2010, s. 311).

1.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost (unemployment) – situace, kdy lidé nemají placené zaměstnání, ale jsou způsobilí a ochotní pracovat (Matoušek, 2003). Měřítkem ochoty pracovat jsou spolupráce s úřady práce a případnými zaměstnavateli (Matoušek, 2003).

Nezaměstnanost je složitým jevem a nelze ji hodnotit pouze globálně (Krebs et al., 2010, s. 312). K jejímu řešení je třeba mít k dispozici celou informační síť potřebných dat takového typu jako například, koho se nezaměstnanost týká, kde se vyskytuje, jak dlouho trvá, jaká je její míra, jaké jsou předpoklady pro její řešení, včetně finančních zdrojů apod. (Krebs et al., 2010, s. 312).

Buchtová (2002) považuje nezaměstnanost i v současné době jako jeden z nejvíce sledovaných a diskutovaných jevů tržního hospodářství.

Od roku 2013 však pojem registrovaná nezaměstnanost přechází na nový ukazatel s názvem Podíl nezaměstnaných osob, který vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku (MPSV, 2015).

Nezaměstnanost jako důsledek fungování trhu práce je nesporně jedním z nejdůležitějších problémů současného světa (Krebs et al., 2010, s. 309). Počínaje 70. lety minulého století se její výskyt stává zvláště tíživým a znepokojivým (Krebs et al., 2010, s. 309). Zatímco například v 60. letech minulého století se ještě míra nezaměstnanosti ve vyspělých zemích pohybovala v průměru mezi 2–3 %, začátkem roku 2010 to bylo podle dat Eurostatu v zemích EU–27 téměř 10 %, ale v řadě zemí je tato míra vyšší (například v pobaltských zemích, ve Španělsku, Řecku) (Krebs et al., 2010, s. 309). Není divu, že aktivity ekonomického i sociálního charakteru směřující k jejímu

řešení soustavně sílí a že politika zaměstnanosti se stala středem pozornosti různých vědních oborů a praktických aktivit (Krebs et al., 2010, s. 309). Po roce 1989 se stala realitou i v české společnosti (Krebs et al., 2010, s. 309).

V ekonomii se za nezaměstnané považují osoby produktivního věku, které splňují tyto dvě podmínky (Buchtová, 2002, s. 65):

- nemají placené zaměstnání ani příjem ze sebezaměstnání, jsou dočasně uvolněny z práce a očekávají, že budou znovu zaměstnány (Buchtová, 2002, s. 65);
- aktivně hledají práci a jsou ochotny do práce nastoupit (Buchtová, 2002, s. 65).

Sociální stát se svými zajišťujícími mechanismy vzniká jako určité uznání toho, že jedinci i celé rodiny v moderní společnosti nejsou zpravidla schopni sociálním rizikům sami účinně čelit (Keller, 2011, s. 62). Všechny systémy, typy a modely sociálních států zajišťují v zásadě své členy proti identickým rizikům, činí to však v různém rozsahu, za pomoci různých institucí a financují toto zajištění různým způsobem (Keller, 2011, s. 62).

Dle Maitaha a Urbánkové (2015) není nezaměstnanost záležitostí jen nezaměstnaných jedinců a jejich rodin.

1.2.1 Druhy nezaměstnanosti

Mach (1995), Mareš (2002), a Krebs (2010) se shodují a rozlišují tyto typy nezaměstnanosti, dle kterých můžeme vydedukovat její příčiny a odvodit i způsoby řešení:

- **frikční** – spojena s životním cyklem; lidé jsou dočasně bez zaměstnání a to z důvodu, že hledají lepší pracovní uplatnění na trhu práce; tento typ nezaměstnanosti má přechodný charakter a považujeme ho za dobrovolnou nezaměstnanost;
- **strukturální** – spojena s dopadem strukturálních změn v ekonomice, kdy některá odvětví zmenšují výrobu a jiná naopak zvětšují; to má za následek, že klesá poptávka po určitých profesích, ale současně roste poptávka po jiných;
- **cyklickou** – souvisí s ekonomickým cyklem a vzniká tehdy, je-li celková poptávka po práci nízká; v důsledku poklesu výkonnosti ekonomiky nezaměstnanost roste všude a z toho vyplývá, že cyklická nezaměstnanost vzniká díky nedostatečné agregátní poptávce.

Mach (1995) a Mareš (2002) uvádí další typ nezaměstnanosti:

- **sezónní** – souvisí se sezónním zaměstnáváním lidí; můžeme ji dělit na „zimní sezónní nezaměstnanost“, např. stavebnictví, zemědělství a „letní sezónní nezaměstnanost“, např. služby spojené s turistikou.

Další možné dělení nezaměstnanosti dle Macha (1995), Mareše (2002), a Krebse (2010):

- **dobrovolná nezaměstnanost** – znamená, že nezaměstnaný jedinec hledá práci, aby dosáhl vyšší mzdy, než která převládá na trhu práce. Proto nemůže najít práci.
- **nedobrovolná nezaměstnanost** – znamená, že nezaměstnaní jedinci hledají práci za takovou mzdu, která na trhu práce převládá (někdy i za nižší mzdu). Z toho vyplývá, že poptávka po práci je nižší než celková nabídka.

1.2.2 Délka nezaměstnanosti

V zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti není striktně uvedena délka nezaměstnanosti. V tomto zákoně je zakotven § 33 – **Zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání**, který je blíže specifikován v kapitole 1.5.

Na internetových stránkách MPSV jsou uvedené cílové skupiny uchazečů, které jsou přednostně zařazeny do nástrojů APZ a mezi nimi jsou dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání – déle než 5 měsíců (MPSV, 2015).

Zaměstnanci ÚP ČR vychází z toho, že podpora v nezaměstnanosti je vyplácena 5 měsíců (pro osoby starší 50 let je 8 měsíců a u osob 55 let je 11 měsíců), tudíž z jejich pohledu je dlouhodobě evidovaný uchazeč ten, který je v evidenci více než 5 měsíců.

Holman (2005) ve své knize cituje, že dlouhodobá nezaměstnanost je skutečným problémem, která může mít značné sociální dopady a může způsobit existenční problémy jedince a jeho rodiny, ztrátu odborné způsobilosti a sebevědomí. Nezaměstnanost bychom měli recenzovat nikoli jen dle její výšky, ale v první řadě podle její délky (Holman, 2005). Důvodem dlouhodobé nezaměstnanosti mohou být velkorysé podpory při ztrátě zaměstnání, které mají vliv na nezaměstnané lidi, oslabují jejich motivaci shánět si nové zaměstnání a uzpůsobit se potřebám trhu práce (Holman, 2005). Pokud je jedinec dlouhodobě nezaměstnaný, může se dlouhodobá nezaměstnanost spontánně přeměnit z nedobrovolné na dobrovolnou (Holman, 2005).

Tabulka č. 1: Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

Délka evidence	Celkem stav k datu			
	31. 12. 2014		31. 12. 2015	
	abs.	v %	abs.	v %
do 3 měsíců	9 448	34,2	9 243	40,9
3–6 měsíců	4 425	16,0	3 591	15,9
6–9 měsíců	2 476	9,0	1 822	8,1
9–12 měsíců	1 914	6,9	1 292	5,7
12–24 měsíců	3 895	14,1	2 233	9,9
nad 24 měsíců	5 487	19,8	4 395	19,5
Celkem	27 645	100,0	22 576	100,0

Zdroj: MPSV, 2016, s. 25; vlastní zpracování

Z uvedené tabulky vyplývá, že počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR v Jihočeském kraji v roce 2015 poklesl oproti roku 2014.

V okrese Tábor se v průběhu roku 2015 dostala nezaměstnanost na maximum v měsíci lednu (7,9 %), kdy v evidenci ÚP, v okrese Tábor, bylo 5 408 registrovaných uchazečů o zaměstnání (MPSV, 2016).

1.3 Význam práce pro člověka a dopady nezaměstnanosti

Práce zaujímá v životě člověka nezastupitelné postavení (Buchtová, 2002, s. 75). Je důležitou podmínkou jeho důstojné existence, přináší mu nejen materiální prospěch, ale současně mu dává pocit seberealizace a společenské užitečnosti (Buchtová, 2002, s. 75). Vřazuje člověka do řádu sociálních vztahů, uspokojuje jeho potřeby ctizádosti, sebeuplatnění a sebeúcty (Buchtová, 2002, s. 75).

Dle Vágnerové (2004) má jakákoli práce pro člověka, který žije v sociokulturním světě, významnou hodnotu a považuje ji za činnost, která dokazuje jedinečnost každého člověka a zaujímá stanovisko ke společnosti. Podněty k zaměstnání mohou být rozličné a mohou mít tento smysl, např. finance, aktivita, sociální kontakty nebo samostatnost a nezávislost (Vágnerová, 2004).

Lidským kapitálem rozumíme individuální soubor znalostí, dovedností a osobních charakteristik, kterými daný jedinec (nejenom na trhu práce) disponuje (Kaczor, 2011, s. 23). Když hovoříme o lidském kapitálu, máme tím na mysli „zboží“, se kterým se na trhu práce obchoduje – tj. lidskou pracovní sílu, která je specifická už jen tím, že si nelze

koupit člověka jako takového, ale „pouze“ jeho individuální znalosti a dovednosti (Kaczor, 2011, s. 23).

Nezaměstnanost může přinášet i pozitivní vlivy, zejména v realizaci změn v ekonomické struktuře, podporou flexibility a motivaci pracovní síly (Krebs, et al., 2010, s. 316). V objektivním hodnocení převažují zejména negativní ekonomické a sociální vlivy (Krebs et al., 2010, s. 316).

Krebs (2010) a Wawrosz (2012) shodně konstatují, že nezaměstnanost může přinášet tyto důsledky:

- **ekonomické důsledky** mají vliv na to, že lidé, kteří jsou bez zaměstnání, nevytváří žádné statky; díky tomu klesá HDP, které je pod hodnotou potenciálního HDP (tzn., že se vyrábí méně statků, než by se vyrábět mělo, a tím klesá HDP);
- **psychologické důsledky** vedou ke snížení sebedůvěry, dále mohou způsobit deprese, stres a v extrémních situacích vést i k sebevraždám;
- **sociální důsledky** negativně ovlivňují chování, postoje a společenský život nezaměstnaných osob, způsobují frustrace a beznaděj.

Vágnerová (1999) popisuje, že sociální reakcí máme na mysli změny postoje, které k nezaměstnanému zaujímá jeho okolí a sociální skupiny, ke kterým patří.

Dle Krebse (2010) mají tyto sociální dopady různý charakter a různou intenzitu:

- **vliv na životní úroveň** – při ztrátě zaměstnání dochází ke ztrátě měsíčního příjmu a jedinec se stává závislý na sociálních dávkách a tím dochází k poklesu životní úrovně;
- **vliv na rodinu** – dochází k poklesu příjmů rodiny, mění se pozice a autoritu nezaměstnaného jedince v rodině, narušuje partnerské vztahy, sociální status ve společnosti, oddaluje sňatky a porody;
- **vliv na strukturaci a vnímání času** – nezaměstnanost narušuje denní režim, dny bývají naplněny nudou, negativními aktivitami, např. sledování televize, kriminalita či požívání alkoholických nápojů nebo omamných a návykových látek;
- **vliv na fyzické a psychické zdraví** – dochází k narušení sebedůvěry, k pocitům zbytečnosti, neschopnosti, nepotřebnosti; tyto pocity vedou ke stresu, které mohou mít vliv na fyzické a psychické potíže.

1.4 Popis vzdělávací soustavy v ČR a stupně vzdělání

Vzdělání plní ve společnosti řadu funkcí, na které je možno různě nahlížet: například jako preventivní a nápravné, socializační a profesionalizační, ekonomické a sociálně-kulturní (Krebs et al., 2010, s. 474). Ekonomické funkce jsou spojovány se skutečností, že vzdělání není jenom efektem ekonomického růstu, ale i jeho významným faktorem (Krebs et al., 2010, s. 474). Sociálně-kulturní funkce vzdělání vyjadřují širokou škálu souvislostí a vztahů mezi vzděláním a mimoekonomickou oblastí života společnosti (Krebs et al., 2010, s. 474).

Řízení vzdělávací soustavy na národní úrovni spadá do kompetencí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (Krebs et al., 2010, s. 474). Mezi další subjekty zapojené do správy vzdělávací oblasti lze zařadit krajské úřady a obce (Krebs et al., 2010, s. 474).

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen „vzdělávání“) uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví způsob orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství (§ 1).

Vzdělávání je založeno na zásadách (Česko, 2004, § 2, odst. a)–h)):

- a) rovného přístupu každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana,
- b) zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce,
- c) vzájemné úcty, respektu, názorové snášenlivosti, solidarity a důstojnosti všech účastníků vzdělávání,
- d) bezplatného základního a středního vzdělávání státních občanů České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí,
- e) svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání,

- f) zdokonalován procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširšího uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod,
- g) hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených tímto zákonem a vzdělávacími programy,
- h) možnosti každého vzdělávat se po dobu celého života při vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělání.

Na internetových stránkách MŠMT je popsána vzdělávací soustava v ČR takto (viz Příloha č. 3):

- **mateřské školy** – včetně škol pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, přípravný stupeň základní školy speciální, přípravné třídy základní školy pro děti se sociálním znevýhodněním;
- **základní školy** – včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a **základní škola speciální**;
- **střední školy a konzervatoře** – včetně škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami;
- **vyšší odborné školy, vysoké školy** – bakalářské a magisterské studijní programy;
- **vysoké školy** – navazující magisterské studijní obory;
- **vysoké školy** – doktorské studijní obory.

Povinná školní docházka trvá devět let, od 6 do 15 let věku dítěte (Krebs et al., 2010, s. 465). Povinnou školní docházku plní žáci na základní škole (Krebs et al., 2010, s. 465). Pokud žáci přejdou na víceletá gymnázia, zbytek povinné školní docházky plní na těchto školách (Krebs et al., 2010, s. 465). Povinná školní docházka je splněna ukončením období školního vyučování v devátém roce školní docházky (Krebs et al., 2010, s. 465). To platí i v případě, kdy žák během devítileté docházky nepostoupil do devátého ročníku, a nedosáhl tak základního vzdělání (Krebs et al., 2010, s. 465). Takový student má možnost si základní vzdělání doplnit pokračováním docházky do školy v následujícím roce nebo v pozdějších letech v kurzech pro doplnění základního vzdělání (Krebs et al., 2010, s. 465).

Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili potřebné strategie učení a na jejich základě byli motivováni k celoživotnímu učení, aby se učili tvořivě myslet a řešit přiměřené problémy, účinně komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i duševní

zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné možnosti a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění (Česko, 2004, § 44).

Stupeň základního vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole, na nižším stupni šestiletého nebo osmiletého gymnázia v odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře (Česko, 2004, § 45, odst. 1). Stupeň základního vzdělání se získá po splnění povinné školní docházky rovněž úspěšným ukončením kursu pro získání základního vzdělání uskutečňovaného v základní nebo střední škole (Česko, 2004, § 45, odst. 1).

Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky (Česko, 2004, § 53, odst. 1).

Ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole speciální získá žák základy vzdělání (Česko, 2004, § 45, odst. 2).

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2015–2020 předepisuje zásadní záměry dosažitelnosti vzdělávání v mateřských školách, dále zkvalitnění výuky na 2. stupni základních škol, rozvoj středních škol a dokončení vysokoškolského vzdělání k perspektivnímu uplatnění v sociálním prostředí a na pracovním trhu (MŠMT, 2016).

1.4.1 Důležitost vzdělání na trhu práce

Vzdělání představuje významný civilizační fenomén, který vzniká v rané fázi vývoje civilizace a po celou dobu lidské historie se vyvíjí a proměňuje (Sak et. al., 2007, s. 117). Vzdělávání plní řadu funkcí ve vztahu k jedinci i ke společnosti (Sak et. al., 2007, s. 117).

Sak (2007) dále konstatuje, že vzdělávání nabývá smyslu jako přípravy na budoucí povolání pro užití v pracovním procesu. Během povinné školní docházky získává jedinec vědomosti a pravomoc pro vstup na trh práce (Sak, 2007). Též si osvojuje kvality a přístupy charakteristické pro dané společenství, jejíž součástí je vzdělávací soustava (Sak, 2007). Ve výuce humanitních a společenských věd předmětů si dále osvojuje poznatky ke svému začlenění do společnosti (Sak, 2007).

Podle čistě ekonomického pohledu, který bývá v koncepcích společnosti vzdělání často přítomen, studují lidé především proto, že ve vzdělání spatřují výhodnou investici a v pracovním uplatnění vidí v první řadě příležitost, jak tuto dlouhodobou investici finančně co nejvýnosněji zúročit (Keller, Tvrдый, 2008, s. 85).

Dle Saka (2007) má dosažený vyšší stupeň vzdělání statusový rys, který je spjatý s určitou společenskou pověstí a postavením ve společnosti. Vazba je relativní mezi vzdělanostním stupněm a sociální pověstí (Sak, 2007). Absolventi přinášejí svým nositelům vyšší sociální prestiž, pokud je jich v populaci menší podíl a s narůstajícím podílem těchto nositelů, jejich sociální pověst klesá (Sak, 2007).

Naprostá většina lidí nebere práci jen jako nutný životní úděl, s nímž je potřebné se smířit, ale pracuje s jistou samozřejmostí, která přináší radost a uspokojení (Buchtová, 2002, s. 76).

Dle Buchtové (2002) jedinec, který ztratí zaměstnání, si většinou uvědomí, jak významným faktem pro něho bylo. Dle tuzemských i zahraničních studií zaměřené na jedince, kteří nedobrovolně ztratí zaměstnání, dopadají různé negativní atributy, především zdravotní, psychologické i sociální (Buchtová, 2002).

1.5 Charakteristika lidí se základním vzděláním

Lidé s nízkou kvalifikací a s nízkou úrovní vzdělanosti jsou více ohroženi ztrátou zaměstnání (Vágnerová, 1999, s. 407). V současné době však už ani vyšší vzdělání není zárukou jistoty pracovního uplatnění (Vágnerová, 1999, s. 407).

Buchtová (2002) dále konstatuje, že lidé s nízkou kvalifikací snadněji ztratí zaměstnání a obtížně hledají nové pracovní příležitosti, než lidé s dosaženým vyšším stupněm vzdělání.

Dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti spadají lidé se základním vzděláním do § 33, tj. **zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání**.

Při zprostředkování zaměstnání se věnuje zvýšená péče uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných důvodů potřebují (Česko, 2004, § 33, odst. 1).

Ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče na trhu práce slouží individuální akční plán (Česko, 2004, § 33, odst. 2). Individuální akční plán je dokument, který vypracovává krajská pobočka Úřadu práce za součinnosti uchazeče o zaměstnání (Česko, 2004, § 33,

odst. 2). Obsahem individuálního akčního plánu je zejména stanovení postupu a časového harmonogramu plnění jednotlivých opatření ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce (Česko, 2004, § 33, odst. 2). Při určování obsahu individuálního akčního plánu se vychází z dosažené **kvalifikace, zdravotního stavu, možností a schopností uchazeče o zaměstnání** (Česko, 2004, § 33, odst. 2). Uchazeč o zaměstnání může požádat o vypracování individuálního akčního plánu kdykoliv v průběhu vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání (Česko, 2004, § 33, odst. 2). Individuální akční plán vypracuje krajská pobočka Úřadu práce vždy, pokud je uchazeč o zaměstnání veden v evidenci uchazečů o zaměstnání nepřetržitě déle než 5 měsíců (Česko, 2004, § 33, odst. 2). Uchazeč o zaměstnání je povinen poskytnout součinnost krajské pobočce Úřadu práce při vypracování individuálního akčního plánu, jeho aktualizaci a vyhodnocování, a to v termínech stanovených krajskou pobočkou Úřadu práce, a plnit podmínky v něm stanovené (Česko, 2004, § 33, odst. 2).

1.5.1 Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním

Dle Kuchaře (2007) různorodé studie prokázaly, že mnoho nezaměstnaných lidí je buď s velmi nízkým, nebo žádným vzděláním, proto jejich uplatnění na trhu práce je stále obtížnější. Tento fakt umocňuje i to, že na tuzemský trh práce nastupuje levná pracovní síla ze zahraničí, která je ochotna pracovat za velmi nízkou mzdu a tím snižuje uplatnění těchto nekvalifikovaných osob (Kuchař, 2007). V rámci zlepšení ekonomiky zanikla pracovní místa, která byla určena pro tyto lidi (Kuchař, 2007). Významným faktorem nezaměstnaných lidí se základním vzděláním, nízkou či žádnou kvalifikací je averze se dále vzdělávat, rekvalifikovat se v jiném oboru atd. (Kuchař, 2007). Nahrává tomu i fakt státní politiky zaměstnanosti, která je demotivující, jelikož zajišťuje štedrost dávek státní sociální podpory a zabezpečuje tak pohodlný život (Kuchař, 2007).

Kotíková (2003) a Buchtová (2002) se v dané problematice shodují a popisují kategorie uchazečů o zaměstnání, které jsou dle vybraných úřadů práce, označovány za rizikové:

- osoby s disabilitou;
- mladiství, kteří se ucházejí o zaměstnání;
- absolventi, kteří dokončili studium;
- uchazeči, kteří jsou společensky nepřizpůsobiví;
- uchazeči bez odborné kvalifikace;

- uchazeči, kteří pečují o děti do 15 let věku;
- starší lidé;
- osoby, které žijí v okrajových částech regionu.

Buchtová (2002) dále uvádí kategorii, do které spadají osoby romského původu. Pro romskou minoritu není vzdělání prioritou a většina z nich dokončí pouze základní vzdělání (Buchtová, 2002). Většina z nich stále žije pod vlivem svých tradic a zvyků a dodržují kulturní vzorce chování, i přesto, že jsou vystaveny tlaku majoritní společnosti (Buchtová, 2002).

Dle Vágnerové (2004) lidé s dosaženým vyšším stupněm vzdělání podstatně lépe zvládají psychickou zátěž způsobenou dlouhodobou nezaměstnaností, než lidé s dosaženým nižším stupněm vzdělání.

Matoušek (2005) dále zmiňuje pojem **vícegenerační nezaměstnanost**. Tento pojem znamená, že více členů rodiny je bez pracovního poměru a jsou odkázáni na dávky státní sociální podpory (Matoušek, 2005). Tito lidé vedou zahálčivý život a své nesnáze častokrát řeší nadměrným požíváním alkoholických nápojů či omamných látek (Matoušek, 2005).

Tabulka č. 2: Struktura zaměstnaných osob podle vzdělání v Jihočeském kraji za rok 2015

Vzdělání	Ženy	Muži	Celkem
Základní vzdělání	6,5	5,3	11,8
Střední bez maturity	43,7	77,4	121,2
Střední s maturitou	53,8	58,7	112,6
Vysokoškolské	31,1	29,6	60,7
Celkem	135,1	171,0	306,2

Zdroj: MPSV, 2016, s. 3; vlastní zpracování (čísla uvedena v tisících)

Tato tabulka představuje přehled zaměstnaných jedinců podle dosaženého vzdělání. Se základním vzděláním v Jihočeském kraji bylo ve 3. čtvrtletí 2015 zaměstnáno 6 500 žen a 5 300 mužů (MPSV, 2016).

1.6 Státní politika zaměstnanosti v ČR

Státní politika zaměstnanosti (state social support) – podpora vyplácená z prostředků státu jednotlivcům a rodinám, jejichž příjem nestačí na krytí nákladů na stravování a na další základní potřeby (Matoušek, 2003, s. 227). Při poskytování dávek státní sociální podpory je zkoumán příjem žadatele a porovnáván s životním minimem (Matoušek, 2003, s. 227).

Dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, § 2, odst. 1, písmeno a)–i) státní politika zaměstnanosti v České republice zahrnuje zejména:

- a) zabezpečování práva na zaměstnání,
- b) sledování a vyhodnocení situace na trhu práce, zpracovávání prognóz a koncepcí zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů úseku trhu práce, programů a projektů pro pracovní uplatnění fyzických osob,
- c) koordinaci opatření v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na úseku trhu práce v souladu s evropskou strategií zaměstnanosti a podmínkami pro čerpání pomoci z Evropského sociálního fondu,
- d) tvorbu a koordinaci jednotlivých programů a opatření k zajištění priorit v oblasti zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů úseku trhu práce,
- e) uplatnění aktivní politiky zaměstnanosti,
- f) tvorbu a zapojení do mezinárodních programů souvisejících s rozvojem zaměstnanosti a lidských zdrojů na úseku trhu práce,
- g) hospodaření s prostředky na politiku zaměstnanosti,
- h) poskytování informačních, poradenských a zprostředkovatelských služeb na trhu práce,
- i) poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci,
- j) opatření na podporu a dosažení rovného zacházení s muži a ženami, s osobami bez ohledu na jejich rasový a etnický původ, s osobami se zdravotním postižením a s dalšími skupinami osob, které mají ztížené postavení na trhu práce, pokud jde o přístup k zaměstnání, rekvalifikaci, přípravu k práci a ke specializovaným rekvalifikačním kurzům, a opatření pro zaměstnávání těchto osob,
- k) opatření pro zaměstnávání fyzických osob se zdravotním postižením a dalších skupin fyzických osob, které mají ztížené postavení na trhu práce,
- l) usměrňování zaměstnávání pracovních sil ze zahraničí na území České republiky a z území České republiky do zahraničí.

Krebs (2010) popisuje úřady práce ČR jako základní články realizující státní politiku zaměstnanosti. ÚP ČR mají tyto základní funkce:

- **informační** – poskytují aktuální nabídky volných pracovních míst a informace o vývoji na trhu práce daného regionu, dále poskytují informace o příčinách nerovnováhy na trhu práce, mzdové nároky atd.;
- **poradenskou** – poskytují poradenství týkajících se právních, ekonomických, sociálních, psychologických okruhů problémů atd.;
- **zprostředkovatelskou** – evidovaným uchazečům o zaměstnání pomáhají zprostředkovat nové pracovní místo, evidují volná pracovní místa na trhu práce, zabezpečují pracovní uplatnění lidí s disabilitou, dále poskytují hmotnou podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci;
- **podnikatelskou** – podílejí se i finančně se na tvorbě nových pracovních pozic, rekvalifikací a pracovním uplatnění uchazečům, kteří jsou v evidenci ÚP ČR, dále se podílí na podpoře drobného podnikání a uplatnění na trhu práce absolventů škol (Krebs, 2010).

1.6.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, v § 104, odst. 1, je aktivní politika zaměstnanosti souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti zabezpečuje ministerstvo a Úřad práce; podle situace na trhu práce spolupracují při její realizaci s dalšími subjekty (Česko, 2004).

Nástroje, kterými je aktivní politika zaměstnanosti realizována dle zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti:

- **rekvalifikace** (§ 108, odst. 1) – získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Za rekvalifikaci se považuje i získání kvalifikace pro pracovní uplatnění fyzické osoby, která dosud žádnou kvalifikaci nezískala.
- **investiční pobídky** (§ 111, odst. 1) – jedná se o hmotnou podporu, kterou poskytují ÚP ČR na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců.
- **veřejně prospěšné práce** (§ 112, odst. 1) – časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí nebo

ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které vytváří zaměstnavatel nejdéle na 24 po sobě jdoucích kalendářních měsíců, a to i opakovaně, k pracovnímu umístění uchazečů o zaměstnání.

- **společensky účelná pracovní místa** (§ 113, odst. 1) – pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP a obsazuje je uchazeči o zaměstnání, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.
- **překlenovací příspěvek** (§ 114, odst. 1) – může ÚP na základě dohody poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, která přestala být uchazečem o zaměstnání a které byl poskytnut příspěvek na SÚPM.
- **příspěvek na zapracování** (§ 116, odst. 1) – může ÚP poskytnout zaměstnavateli na základě s ním uzavřené dohody, pokud zaměstnavatel přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP věnuje zvýšenou péči (§ 33).
- **příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** (§ 111, odst. 1) – může ÚP poskytnout zaměstnavateli na základě s ním uzavřené dohody, pokud zaměstnavatel přechází na nový podnikatelský program a z tohoto důvodu nemůže zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby; jedná se o částečnou úhradu mzdy a příspěvek lze poskytnout max. po dobu 6 měsíců.
- **sdílené zprostředkování zaměstnání** (§ 119, odst. 1 a 2) – ÚP může zprostředkovávat zaměstnávání uchazečům o zaměstnávání prostřednictvím agentury práce. Do sdíleného zprostředkovávání může krajská pobočka ÚP zařadit uchazeče o zaměstnání na základě individuálního akčního plánu (§ 33, odst. 2) a s jeho předchozím písemným souhlasem. Při výběru uchazečů o zaměstnání přihlíží zejména k situaci na trhu práce.
- **cílené programy k řešení zaměstnanosti** (§ 120, odst. 2) – se rozumí soubor opatření zaměřených ke zvýšení možnosti fyzických osob nebo jejich skupin uplatnit se na trhu práce; součástí programu je stanovení podmínek pro jeho provádění a harmonogram čerpání. Cílené programy celostátního charakteru schvaluje vláda České republiky a programy obecního, okresního a krajského charakteru ministerstvo.

Poradenství v rámci Job klubu, které nabízejí ÚP ČR a mohou ho využít uchazeči o zaměstnání (ÚP ČR, 2015). Hlavním záměrem je motivace a aktivizace uchazečů o zaměstnání (ÚP ČR, 2015). Tento poradenský program pomáhá nezaměstnaným orientovat se na pracovním trhu, pomoc při sestavení životopisu, motivačního dopisu a s přípravou na osobní pohovor se zaměstnavatelem; dále pomoc vylepšit osobní vystupování, podpořit sebedůvěru, zvládat stres a jiné situace spojené se ztrátou zaměstnání atd. (ÚP ČR, 2015). Tyto služby v rámci Job klubu jsou poskytovány zdarma (ÚP ČR, 2015).

Cílové skupiny uchazečů o zaměstnání přednostně zařazované do nástrojů APZ (MPSV, 2015):

- dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání (déle než 5 měsíců);
- uchazeči do 30 let věku včetně absolventů škol bez praxe;
- uchazeči pečující o dítě do 15 let věku;
- uchazeči starší 50 let věku;
- osoby se zdravotním postižením;
- ženy vracející se z mateřské nebo rodičovské dovolené;
- uchazeči, u kterých je důvodný předpoklad dlouhodobé evidence;
- uchazeči, kterým je potřeba věnovat zvýšenou péči z jiného důvodu bránícího jejich vstupu na volný trh práce, např. ohrožení sociální exkluzí z důvodu setrvávání v dlouhodobé nezaměstnanosti.

1.6.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Dle Dukové (2013) pasivní politika zaměstnanosti slouží k zabezpečení životních podmínek nezaměstnaných osob formou podpor v nezaměstnanosti a dávek státní sociální podpory, které slouží jako náhrady měsíční mzdy. Též slouží k motivaci, aby si nezaměstnaní lidé našli nové pracovní uplatnění (Duková, 2013).

Na podporu v nezaměstnanosti má nárok každá osoba, která prokáže, že během posledních dvou let před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání získala dobu důchodového pojištění alespoň 12 měsíců, a to buď ze zaměstnání, nebo jiné výdělečné činnosti (ÚP ČR, 2015).

Doba, po kterou je vyplácena uchazečům o zaměstnání podpora v nezaměstnanosti ÚP ČR, se nazývá podpůrčí (ÚP ČR, 2015).

Dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 43, podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek po podpůrní dobu. Podpůrní doba činí u uchazečů o zaměstnání (Česko, 2004):

- a) do 50 let věku 5 měsíců;
- b) nad 50 do 55 let věku 8 měsíců;
- c) nad 55 let věku 11 měsíců.

Podpora v nezaměstnanosti činí **v prvních dvou měsících podpůrní doby 65 %, další dva měsíce 50 % a po zbývající dobu 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku z posledního zaměstnání** (ÚP ČR, 2015, s. 13). V případě osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) bere ÚP ČR v potaz poslední vyměřovací základ v rozhodném období přepočtený na jeden kalendářní měsíc (ÚP ČR, 2015, s. 13). Maximální částka podpory v nezaměstnanosti činí 0,58 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předchozího kalendářního roku (v roce 2015 je to tedy 14.604,- Kč) (ÚP ČR, 2015, s. 13). Pokud jste před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání bez vážného důvodu ukončili poslední zaměstnání sami nebo dohodou se zaměstnavatelem, je po celou dobu procentní sazba podpory v nezaměstnanosti 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku (ÚP ČR, 2015, s. 13).

Každý uchazeč o zaměstnání má možnost si v podpůrní době přivydělat v tzv. nekolidujícím zaměstnání a hrubý měsíční příjem nesmí přesáhnout polovinu minimální mzdy. Měsíční příjem v roce 2015 činil 4.600,- Kč hrubého, v roce 2016 je tato částka ve výši 4.950,- Kč (ÚP ČR, 2015).

1.7 Specifika podpory zaměstnávání lidí se základním vzděláním

Cíle sociální práce s nezaměstnanými je, obecně řečeno, snížení rizika jejich sociálního vyloučení, k němuž dochází v rovině ekonomické, sociální i psychologické (Matoušek, 2005, s. 309).

Matoušek (2005) dále konstatuje, že **sociální služby pomáhají nezaměstnaným lidem se vrátit na trh práce.**

ÚP ČR zprostředkovává zaměstnání, které je vhodné pro uchazeče o zaměstnání, odpovídá jeho zdravotnímu stavu, **vzdělání**, schopnostem, délce praxe atd. (ÚP ČR, 2015). Dále musí brát na vědomí aktuální situaci na trhu práce a především také to, zda uchazeč splňuje požadavky zaměstnavatele na dané volné pracovní místo či nikoliv (ÚP

ČR, 2015). Pokud uchazeč odmítne na vhodné pracovní místo nastoupit, bez uvedení závažných důvodů, může ho ÚP ČR z evidence uchazečů o zaměstnání sankčně vyřadit, a to na dobu 6 měsíců (ÚP ČR, 2015). Během tohoto období, kdy je sankčně vyřazen, si musí hradit zdravotní pojištění sám (ÚP ČR, 2015).

V návratu na trh práce pomáhají **rekvalifikace, individuální a skupinová poradenství a další aktivity, které mohou být součástí individuálního akčního plánu** (ÚP ČR, 2015, s. 20). Na zařazení do rekvalifikačního kurzu není právní nárok, vždy záleží na posouzení konkrétního pracoviště ÚP ČR, které vyhodnotí potřeby konkrétního uchazeče s ohledem na situaci trhu práce v daném regionu (ÚP ČR, 2015, s. 20).

Dalším specifickým nástrojem APZ a často využívaným u uchazečů, kteří spadají do kategorie obtížně umístitelných na pracovním trhu, jsou **veřejně prospěšné práce** (ÚP ČR, 2015). VPP vytváří ÚP ČR dle zákona o zaměstnanosti jako dočasné zaměstnávání těchto osob v nekvalifikovaných či pomocných profesích, např. při údržbě a úklidu veřejných prostranství atd. (ÚP ČR, 2015). ÚP ČR na VPP přispívá po určitou dobu max. 12 měsíců, výjimečně až dva roky (ÚP ČR, 2015).

1.8 Charakteristika regionu Tábor

Okres Tábor se rozkládá v severní části Jihočeského kraje (ČSÚ, 2015). Vedle okresů vlastního kraje (Písek, České Budějovice a Jindřichův Hradec) sousedí na západě s krajem Vysočina (okres Pelhřimov) a na severu se Středočeským krajem (okres Benešov a Příbram) (ČSÚ, 2015). Svou rozlohou 1 326 km² se okres řadí na páté místo v kraji (ČSÚ, 2015).

Podle počtu obyvatel 103 tis. osob je okres druhým největším okresem kraje (ČSÚ, 2015). Stejně tak hustotou osídlení, když na km² žije 77 osob (ČSÚ, 2015). V samotném městě Tábor má hlášený trvalý pobyt či dlouhodobý pobyt téměř 36 tisíc obyvatel (ČSÚ, 2015).

Mikroregion Táborsko reprezentují města Tábor, Sezimovo Ústí, Planá nad Lužnicí, Chýnov a obce Dražice, Drhovice, Opařany, Meziříčí, Nasavrky, Nová Ves u Chýnova, Radenín, Radimovice u Želče, Svrabov, Turovec a Vlčeves (viz Příloha č. 4) (Svazek obcí mikroregionu Táborsko, 2015). Mikroregion nabízí nespočet historických i přírodních památek (Svazek obcí mikroregionu Táborsko, 2015).

Město Tábor se dynamicky rozvíjí (Město Tábor, 2006). Jako příklad lze uvést finanční náklady investované na dopravu či obchodních zón (Město Tábor, 2006). Dále byly provedeny celkové opravy plaveckého a zimního stadionu (Město Tábor, 2006).

Táborský region lze označit za průmyslově-zemědělský, je to druhý nejprůmyslovější okres v rámci kraje (MPSV, 2010, s. 2). Průmyslová výroba je soustředěna převážně do Táborské aglomerace (Tábor–Sezimovo Ústí–Planá nad Lužnicí), která je propojena autobusovou i železniční dopravou, a proto problém dopravy zde není tak aktuální jako v jiných částech okresu jako je Bechyňsko, Mladovožicko nebo Jistebnicko (MPSV, 2010, s. 2).

V analýze MPSV (2010) je dále uvedeno, že táborský region zaujímá druhé místo podnikajících subjektů (první místo zaujímá město České Budějovice). Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v táborském regionu patří (MPSV, 2010):

- **Brisk Tábor, a.s.** (výroba zapalovacích a žhavicích svíček, technické keramiky a snímačů);
- **Domita, a.s.** (výroba a prodej pečiva);
- **ELK, a.s.** (stavebnictví – montované rodinné domy);
- **Hochtief CZ, a.s.** (stavebnictví);
- **IDSC, s.r.o.** (výroba plastových výrobků);
- **Jihočeské dřevařské závody Soběslav, a.s.** (výroba dřevařská a impregnační);
- **Kovosvit MAS, a.s.** (výroba a prodej obráběcích strojů);
- **LAUFEN CZ, s.r.o.** (výroba a prodej keramických sanitárních výrobků);
- **Lesy České republiky, s.p. lesní správa Tábor;**
- **MICRO-EPSILON CZ, s.r.o.** (výroba a prodej senzorů a sensorové techniky);
- **VSP Data, a.s.** (zaměřena na servisní činnost, oprav produktů a komponentů);
- **Silon, s.r.o.** (výroba technických kompaundů a polyesterových střiží);
- mezi táborské firmy, které zaměstnávají osoby zdravotně znevýhodněné, patří Dita, výrobní družstvo invalidů (výroba bytového textilu, dětského oblečení a textilu, zakázková výroba atd.) (MPSV, 2010).

Tabulka č. 3: Charakteristika mikroregionu s největší nezaměstnaností v rámci Jihočeského kraje za rok 2015 (bilancovaný stav obyvatel k 1. 1. 2014 – aktualizován 1x ročně – údaje dle ČSÚ)

Název mikroregionu	Počet obyvatel ve věku 15–64 let k 1. 1. 2 014	Počet dosažitelných uchazečů k 31. 12. 2015	Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–64 let k 31. 12. 2014 (v %)
Vyšší Brod (okres ČK)	3 833	365	9,5
Horní Planá (okres ČK)	2 890	265	9,2
Veselí/Lužnicí (okres TA)	5 852	415	7,1
Český Krumlov (okres ČK)	21 388	1 485	6,9
Kaplice (okres ČK)	13 456	923	6,9
Soběslav (okres TA)	8 603	561	6,5
Volary (okres PT)	4 031	258	6,4
Vodňany (okres ST)	3 168	203	6,4

Zdroj: MPSV, 2016, s. 22; vlastní zpracování

Mezi nejohroženější mikroregiony v tábořském regionu v roce 2015 patřily veselský a soběslavský (MPSV, 2016).

1.8.1 Projekty ÚP ČR

V Evropě žije více než 12 milionů lidí, kteří jsou nezaměstnaní déle než jeden rok (Práce a sociální politika, 2015, s. 8). I přes hospodářské oživení a známky zlepšení na trhu práce EU se jejich počet v letech 2007 až 2014 zdvojnásobil (Práce a sociální politika, 2015, s. 8). Dlouhodobě nezaměstnaní představují přibližně polovinu celkového počtu nezaměstnaných osob a pět procent ekonomicky aktivního obyvatelstva (Práce a sociální politika, 2015, s. 8).

Podnět Evropské komise se zabývá službami, jež jsou poskytovány dlouhodobě nezaměstnaným, aby se mohli vrátit na trh práce, a navrhuje konkrétní opatření k jejich posílení (Práce a sociální politika, 2015). Vychází se přitom z osvědčených postupů jednotlivých členských států EU (Práce a sociální politika, 2015). Návrh obsahuje tři důležité kroky (Práce a sociální politika, 2015):

- je třeba podporovat registraci dlouhodobě nezaměstnaných u poskytovatelů služeb zaměstnanosti;
- všechny registrované a dlouhodobě nezaměstnané osoby by měly být nejpozději 18 měsíců od ztráty zaměstnání individuálně hloubkově posouzeny, aby se identifikovaly jejich potřeby a potenciál;

- všem registrovaným dlouhodobě nezaměstnaným osobám by měla být nabídnuta dohoda o pracovní integraci, a to nejpozději 18 měsíců od ztráty zaměstnání (Práce a sociální politika, 2015).

Projekty, které již byly realizovány a ukončeny (MPSV, 2016):

- **Vzdělávejte se pro růst v Jihočeském kraji II** – cílem: pomoc firmám a podnikům upevnit a rozvíjet konkurenceschopnost (MPSV, 2016).
- **Odborné praxe pro mladé do 30 let v Jihočeském kraji** – cílem: pomoci mladým lidem do 30 let věku, kteří byli v evidenci krajské pobočky ÚP ČR v Českých Budějovicích vstoupit na otevřený trh práce (MPSV, 2016).
- **Dobrá práce v Jihočeském kraji II** – navazuje na projekty pro dlouhodobě nezaměstnané „Dobrá práce v Jihočeském kraji“ a „Návrat do práce v Jihočeském kraji“, které byly realizované v minulých letech (MPSV, 2016).
- **Se sousedy k vzdělávání I** – cílem: zpřístupnit vzdělávání a rekvalifikaci lidem z venkova (MPSV, 2016).
- **Moje příležitost v Jihočeském kraji** – cílem: zlepšit postavení znevýhodněných cílových skupin na trhu práce tím, že získají praxi (MPSV, 2016).
- **Vzdělávejte se pro růst v Jihočeském kraji** – cílem: posílit ekonomický růst firem v Jihočeském kraji po překonání období stagnace či poklesu, dále rozvoj konkurenceschopnosti a tvorbu pracovních míst (MPSV, 2016).
- **Máme na to v Jihočeském kraji** – byl určen pro znevýhodněné uchazeče na trhu práce, např. osoby s disabilitou, mladistvé, absolventy atd. (MPSV, 2016).
- **Se sousedy k vzdělávání** (MPSV, 2016)
- **Cesta do práce v Jihočeském kraji** (MPSV, 2016)
- **Dobrá práce v Jihočeském kraji** (MPSV, 2016)

Projekty, které budou realizované v roce 2016 (MPSV, 2016):

Regionální individuální RIP (v Jihočeském kraji spadají pod pobočku ÚP České Budějovice):

- **Záruky pro mladé v Jihočeském kraji** (města: České Budějovice, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor a také Český Krumlov) (MPSV, 2016)

Projekt navazuje na úspěšně zrealizovaný projekt „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Jihočeském kraji“ (MPSV, 2016). Aktivita jsou zaměřené na poradenství, motivační trénink, vzdělávání a doprovodná opatření a měly by umožnit uchazečům o zaměstnání, kteří spadají do cílové skupiny mladých do 30 let (29 let včetně), ucházet se a získat žádanou praxi na podpořených pracovních místech (MPSV, 2016). Projekt si klade za cíl pomoci mladým lidem se vstupem na otevřený trh práce (MPSV, 2016).

Cílová skupina: uchazečky a uchazeči o zaměstnání do 30 let věku (29 let včetně), s pracovní zkušeností do 24 měsíců od ukončení studia nebo přípravy na povolání, s délkou evidence na ÚP ČR v Jihočeském kraji minimálně 3 měsíce (MPSV, 2016).

Projekty ESF v realizaci (celorepublikové) (MPSV, 2016):

▪ Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II (VDTP II)

VDTP II se zabývá především problematikou neodpovídající kvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR potřebám trhu práce (MPSV, 2016). Cílem projektu je zabezpečit, aby kvalifikace zájemců o zaměstnání a uchazečů o zaměstnání co nejvíce odpovídala současným potřebám zaměstnavatelů (MPSV, 2016). Projekt se zabývá především zvýšením šancí a možností uchazečů a zájemců o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR na uplatnění se na trhu práce – nalezením nového zaměstnání či změnu zaměstnání tím, že jim bude poskytnuto doplnění kvalifikačních či osobnostních předpokladů, jež jsou požadovány zaměstnavateli či případně jsou nutné k zahájení samostatné výdělečné činnosti (MPSV, 2016).

Cílová skupina: uchazeči i zájemci o zaměstnání dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. (MPSV, 2016).

Účastníci projektu: osoby (dlouhodobě) nezaměstnané, osoby s nízkou kvalifikací a osoby bez praxe (MPSV, 2016).

Je na rozhodnutí komise, která zasedá na kontaktním pracovišti ÚP ČR, kde se rozhoduje a posuzuje, zda je uchazeč vhodný pro zařazení do projektu (v evidenci úřadu práce může být 3 měsíce, nemusí být 1 rok) (MPSV, 2016). Při posuzování vhodnosti zařazení klienta se postupuje dle § 33 – Zvýšená péče se věnuje těm uchazečům, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují (MPSV, 2016).

▪ Nové pracovní příležitosti (NoPP)

Projekt je určen uchazečům o zaměstnání, kterým ÚP ČR věnuje při zprostředkování zaměstnání zvýšenou pozornost u (MPSV, 2016):

- a) osob vedených v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 5 měsíců;
- b) osob při zvýšené péči při zprostředkování zaměstnání (zdravotní stav, absolventi bez praxe, mladí do 30 let, osoby nad 50 let či pečující o dítě);
- c) osob, u kterých existuje důvodný předpoklad dlouhodobého setrvání v evidenci ÚP ČR;
- d) osob vymezených v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 33, odst. 1.

Formy podpory: uchazeči o zaměstnání mohou prostřednictvím projektu využít dva z nástrojů APZ, a to VPP a SÚPM (MPSV, 2016).

▪ **Nové pracovní příležitosti – SÚPM**

Projekt je zaměřen na podporu vstupu nebo návratu osob s nedostatečnou nebo žádnou pracovní zkušeností na pracovní trh (MPSV, 2016). Dlouhodobě nezaměstnaná osoba ztrácí pracovní návyky a stává se závislá na systému státní sociální péče (MPSV, 2016). Osoba dlouhodobě setrvávající bez zaměstnání se stává pro potenciálního zaměstnavatele často nezajímavou pro zaměstnání, právě z důvodů ztráty pracovních návyků a odborné kvalifikace (MPSV, 2016).

Projekt je určen uchazečům o zaměstnání, kterým ÚP ČR věnuje při zprostředkování zaměstnání zvýšenou pozornost (MPSV, 2016).

Mezi ÚP ČR a zaměstnavateli vznikají dohody, zaměstnavatel vyhradí SÚPM pro uchazeče o zaměstnání a ÚP ČR na tato místa poskytne příspěvek až po dobu 12 měsíců (MPSV, 2016). Tato SÚPM vyhrazená vedou k dlouhodobějšímu uplatnění uchazečům, kterým se věnuje zvýšená pozornost, např. osoby s disabilitou, osoby nad 50 let věku apod., na trhu práce (MPSV, 2016). Je to velmi účinný nástroj APZ a uchazeči jsou zpravidla dlouhodobě uplatněni na trhu práce (MPSV, 2016).

▪ **Nové pracovní příležitosti – VPP**

Projekt je zaměřen na podporu vstupu nebo návratu osob s nedostatečnou nebo žádnou pracovní zkušeností na pracovní trh (MPSV, 2016). Dlouhodobě nezaměstnaná osoba ztrácí pracovní návyky a stává se závislá na systému státní sociální péče (MPSV, 2016). Osoba dlouhodobě setrvávající bez zaměstnání se stává pro potenciálního zaměstnavatele často nezajímavou pro zaměstnání, právě z důvodů ztráty pracovních návyků a odborné kvalifikace (MPSV, 2016).

Projekt je určen uchazečům o zaměstnání, kterým ÚP ČR věnuje při zprostředkování zaměstnání zvýšenou pozornost, většinou pro lidi se základním vzděláním (MPSV, 2016). V táborském regionu využívají především Správa města Sezimovo Ústí, Správa lesů města Soběslav a řada dalších obcí v regionu (MPSV, 2016). Tyto obce získají od ÚP ČR dotace, díky nimž vzniknou pracovní místa na VPP a zaměstnají se obyvatelé obce, např. Jistebnicko (MPSV, 2016).

▪ **Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II (POVEZ II)**

Projekt POVEZ II řeší jednak problém nesouladu mezi dovednostmi a kvalifikačními předpoklady nabízenými a požadovanými, tedy nedostatečnou flexibilitu pracovní síly (včetně flexibility profesní), a dále problém neochoty zaměstnavatelů investovat do vzdělávání vlastních zaměstnanců. (MPSV, 2016).

Návaznost projektu: Projekt POVEZ II navazuje na sérii projektů, jež jsou v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců (MPSV, 2016). Přímo navazuje na projekt POVEZ a nahrazuje projekt „Vzdělávejte se pro růst!“, které se osvědčily jako nástroje podpory dalšího vzdělávání a posilování konkurenceschopnosti pracovní síly na trhu práce v ČR (MPSV, 2016).

Cílová skupina: zaměstnavatelé, firmy, kteří mají IČO, ale i OSVČ (pokud je OSVČ zároveň zaměstnavatelem, tak může uplatňovat mzdové náklady za své zaměstnance, nelze uplatňovat v případě, že by se sama OSVČ školila).

Nyní se plánují dva nové projekty pro Jihočeský kraj, ale termín realizace není dosud stanoven (MPSV, 2016). První projekt by měl navazovat na projekt „Se sousedy k vzdělání“ (realizovaný 1. 2. 2012 – 31. 7. 2014), který byl určen pro venkovské oblasti (MPSV, 2016). Tento projekt byl úspěšně realizován v několika obcích ve spolupráci s kontaktním pracovištěm ÚP ČR (MPSV, 2016). Tyto obce se špatnou dopravní obslužností, např. Jistebnice, Mladá Vožice, Nemyšl a Želeč, byly zapojeny v předchozím projektu (MPSV, 2016). V novém projektu se zatím neví, o které obce se bude jednat (MPSV, 2016).

Druhý projekt by měl navazovat na projekt „Dobrá práce v Jihočeském kraji II.“, který byl určen pro uchazeče dlouhodobě evidované nad 12 měsíců nebo uchazeče, kteří jsou v evidenci opakovaně (poslední evidence alespoň 5 měsíců) (MPSV, 2016).

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení nezaměstnanosti lidí se základním vzděláním na trhu práce v regionu Tábor a hledání nástrojů řešení této problematiky. Z hlediska zhodnocení nezaměstnanosti lidí se základním vzděláním se jako podstatná součást naplnění uvedeného cíle jeví například zjištění, zda jsou nezaměstnaní lidé se základním vzděláním, v rámci regionu Tábor, dlouhodoběji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z tohoto regionu? Dále pak například zjištění, zda lidé se základním vzděláním jsou charakterističtí nižší motivací získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

2.2 Hypotézy

S ohledem na výše uvedený cíl, který byl prováděn kvantitativní metodou dotazníkového šetření, a byl doplněn polostandardizovaným rozhovorem. Hypotézy, které byly stanoveny, znějí:

H1: Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska jsou dlouhodoběji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska.

H2: Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska mají nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska.

3. Metodika

3.1 Použitá metodika výzkumu a technika sběru dat

Pro svoji bakalářskou práci jsem jako stěžejní formu výzkumu zvolila kvantitativní výzkum s využitím metody dotazníkového šetření a se statistickým vyhodnocením.

Jako doplňující formu výzkumu jsem zvolila polostandardizované rozhovory s odbornými poradci pro zprostředkování zaměstnání a telefonické rozhovory se zastupiteli obcí, které provozují VPP.

Výzkum k bakalářské práci probíhal v měsících leden až březen 2016. Na Úřadu práce, kontaktní pracoviště Tábor byly rozdány uchazečům o zaměstnání tohoto úřadu dotazníky prostřednictvím odborných poradců. Dotazník (viz Příloha č.1) obsahoval identifikační údaje týkající se pohlaví, věku a současného vzdělání a 12 otázek týkajících se samotného tématu této práce. Původně bylo rozdáno celkem 90 dotazníků, vyplněných se vrátilo 84.

Dále byl proveden polostandardizovaný rozhovor (viz Příloha č. 2) s deseti zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor a se třemi zastupiteli obcí Jistebnice, Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí, který jsem vedla s oslovenými osobně.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Do letošního roku Táborsko vstupovalo s 4197 lidmi na úřadu práce (Šatrová, 2016). Ke květnu jejich počet klesl o tři stovky (Šatrová, 2016). Ještě lépe znázorňuje dění na trhu počet volných pracovních míst (Šatrová, 2016). Na začátku roku jich bylo 584, nyní firmy potřebují obsadit 981 míst (Šatrová, 2016).

Aktuálně Táborsko snížilo svou míru nezaměstnanosti (MN) z březnových 6,3 procenta na 5,7 procenta (Šatrová, 2016). Mikroregion Tábora se ale v okrese propadl na předposlední místo (Šatrová, 2016). Táborsko za duben přesně kopíruje MN v republice (Šatrová, 2016).

S ohledem na stanovený cíl v bakalářské práci tvořili výzkumný soubor respondenti ÚP ČR, kontaktního pracoviště Tábor, kteří byli vybráni formou stratifikovaného náhodného výběru. Bylo získáno celkem 84 vyplněných dotazníků. Výzkumný vzorek tvořily dvě kategorie – kategorie respondentů se základním vzděláním (ZŠ) a kategorie respondentů s vyšším vzděláním (Vyšší vzdělání).

V další fázi výzkumu byli osloveni vybraní zastupitelé obcí s rozšířenou působností na Táborsku – obce: Jistebnice, Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí, osm odborných poradců pro zprostředkování zaměstnání a dvě referentky zaměstnanosti – poradce v oblasti nelegální nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti ÚP ČR, kontaktního pracoviště Tábor. U odborných poradců pro zprostředkování zaměstnání a dvou referentek zaměstnanosti byly vedeny polořízené rozhovory na osobní úrovni. U vybraných zastupitelů obcí s rozšířenou působností jsem rovněž provedla polostandardizované rozhovory. Tyto rozhovory byly však z časových důvodů respondentů vedeny telefonicky.

3.3 Popis metody statistického vyhodnocení dat

Zjištěné odpovědi byly po primárním zpracování do tabulkového procesoru (tj. jejich přenesení a nutného upravení pro další možnosti podrobnějšího třídění a analýzy) podstoupeny sekundární analýze, která byla založena nejprve na vytvoření soustavy kontingenčních tabulek, zjišťujících četnosti rozložení odpovědí dle různých kategorií, a posléze u vybraných otázek, u kterých byla zjištěna souvislost s některou ze vstupních hypotéz, bylo přistoupeno k testování hypotéz pomocí metody chí-kvadrát. Snahou bylo ověřit, zda existuje určitý vztah mezi dvěma proměnnými na určité hladině významnosti či nikoliv, čímž by se získaly podklady pro výslednou verifikaci vstupních hypotéz.

Pro testování vztahu mezi proměnnými je nutné vždy stanovit nulovou hypotézu H_0 , která nám obecně tvrdí, že mezi studovanými proměnnými není žádná závislost (Čermák, Vrabec, 1999). Pomocí metod testování hypotéz se pak na základě výběrových dat určuje, zda tuto nulovou hypotézu lze přijmout či zamítnout (Čermák, Vrabec, 1999). S ohledem na skutečnost, že se jedná o výběrová data, může nastat situace, kdy i rozhodující (ne)zamítnutí může být chybné (tzv. chyb prvního a druhého druhu), proto je nutné si vždy stanovit určitou pravděpodobnost chybného přijetí hypotézy, kterou nazýváme hladina významnosti (signifikance). U společenských věd se nejčastěji volí hladina významnosti 5 %, tj. že výsledné tvrzení je možné přijmout s 95% pravděpodobností (Čermák, Vrabec, 1999).

Testování chí-kvadrát je založeno na vzájemném porovnávání tzv. pozorovaných a očekávaných četností (Hendl, 2006). Pozorované četnosti jsou ty hodnoty, které nám vyjdou v rámci zpracované kontingenční tabulky; očekávanou četnost pro každé pole

tabulky získáme pomocí součinu součtů hodnot v příslušném sloupci a řádku, který následně vydělíme celkovým počtem pozorování (Hendl, 2006):

$$m_{ij} = \frac{n_i * n_j}{n}$$

kde m_{ij} je očekávaná četnost v daném poli tabulky, n_i je součet v řádku tabulky, n_j součet ve sloupci tabulky a n celkový součet (Hendl, 2006). Dále pomocí pozorovaných a očekávaných četností spočítáme statistiku chí kvadrát (tzv. testové kritérium) podle vzorce (Hendl, 2006):

$$\chi^2 = \sum \frac{(\text{pozorované četnosti} - \text{očekávané četnosti})^2}{\text{očekávané četnosti}}$$

Hodnotu chí kvadrát následně porovnáme s kritickou hodnotou normovaného normálního rozdělení o příslušném počtu stupňů volnosti $(r - 1)(s - 1)$, kde r – počet řádků a s – počet sloupců tabulky, na zvolené hladině významnosti (Hendl, 2006). Pokud je statistika chí kvadrát vyšší než kritická hodnota, nepřijímám nulovou hypotézu, tzn., že mezi sledovanými proměnnými lze předpokládat při daném hladině významnosti určitý vzájemný vztah (Hendl, 2006).

V rámci všeobecných podmínek pro používání testování pomocí metody chí-kvadrát pak dále patří ještě pravidlo, že tuto metodu lze použít – především v rámci tzv. čtyřpolních tabulek (tj. o dvou sloupcích a dvou řádcích) – v případě, že celková četnost všech proměnných je vyšší než 40, a pokud tomu tak není, tak musí být vyšší než alespoň 20, přičemž žádná četnost v tabulce nesmí být menší než 5 (Čermák, Vrabc, 1999). Toto pravidlo bylo v rámci všech následujících testů dodrženo.

4. Výsledky

4.1 Výsledky dotazníkového šetření

4.1.1 Struktura vzorku respondentů dle základních identifikačních údajů

V rámci šetření bylo celkem rozdáno 90 dotazníků, z nichž se vrátilo zpět 84 vyplněných (tj. návratnost více než 93 %). Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 30 mužů a 54 žen s poměrně rovnoměrným věkovým zastoupením dle hlavních věkových kategorií (nejčastěji ve věku 35–49 let, a to 32 %, viz tab. 4), avšak s poměrně různým dosaženým stupněm vzdělání. Nejčastějšími respondenty byli uchazeči se základním vzděláním, kteří zaujímali téměř polovinu všech respondentů (45 %); poměrně překvapivé je více než desetiprocentní zastoupení osob, které uvedly jako nejvyšší dokončené vzdělání vysokoškolské (viz tab. 5).

Tabulka č. 4: Věková kategorie respondentů

Pohlaví	do 24 let	25–34 let	35–49 let	50 a více let	Celkem
Muž	8	8	9	5	30
Žena	14	16	18	6	54
Celkem	22	24	27	11	84

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 5: Dosažené vzdělání respondentů

Pohlaví	Vzdělání						Celkem
	ZŠ	Vyšší vzdělání	z toho				
			SBM	SSM	VOŠ	VŠ	
Muž	18	12	8	3	0	1	30
Žena	20	34	10	15	1	8	54
Celkem	38	46	18	18	1	9	84

Vysvětlivky: ZŠ – základní vzdělání, SBM – střední bez maturity, SSM – střední s maturitou, VOŠ – vyšší odborná škola, VŠ – vysoká škola

Zdroj: vlastní výzkum

S ohledem na formulaci vstupních hypotéz a strukturu respondentů byli respondenti rozděleni do dvou kategorií – první kategorii tvořili ženy i muži se základním vzděláním (v tabulkách značené jako ZŠ) a druhou kategorií ženy i muži, kteří uvedli dosažené vyšší vzdělání, tj. jiné než základní (Vyšší vzdělání).

4.1.2 Vlastní analýza zjištěných odpovědí

Jak již bylo řečeno, celkem byly zjišťovány odpovědi na 12 otázek. V následujícím textu budou jednotlivé otázky popsány, uvedena struktura odpovědí a v případě, že se daná otázka týkala jedné ze vstupních hypotéz, bude následně testován vztah mezi sledovanými proměnnými, včetně vyslovení (ne)zamítnutí nulové hypotézy.

Otázka č. 1: Pokud máte základní vzdělání a zaškrtl/a jste v předchozí otázce odpověď za a), pokusil/a jste se pokračovat v dalším vzdělávání po základní škole?

Otázka se nevztahuje k žádné uvedené hypotéze. Cílem bylo zjistit, zdali si respondenti z kategorie ZŠ pokoušeli zvýšit vzdělání po ukončení základní školy.

Tabulka č. 6: Pokus o pokračování ve vzdělání

Pohlaví	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
Muž	10	55,6	8	44,4	18
Žena	8	40,0	12	60,0	20
Celkem	18	47,4	20	52,6	38

Zdroj: vlastní výzkum

Na tuto otázku odpovídali pouze respondenti se základním vzděláním. U odpovědi „ano“, jsem žádala respondenty, aby uvedli důvod ukončení studia na střední škole nebo středním odborném učilišti.

Z 10 mužů, kteří odpověděli „ano“, uvedli tyto důvody ukončení studia: nezajímavý obor (4 respondenti), neúspěšný pokus u závěrečné zkoušky (2 respondenti), zdravotní a osobní důvody uvedli 2 respondenti a 2 neuvedli žádný důvod. U 8 žen byly důvody ukončení studia následující: finance, neúspěšný pokus státní maturitní zkoušky, cestování, zdravotní problémy, úmrtí matky; 3 respondentky důvod ukončení neuvedly.

Výsledek statistického testování nulové hypotézy o stejném rozložení struktury odpovědí mezi dvěma hlavními kategoriemi ZŠ a Vyšší vzdělání vyšel nesignifikantní, tzn., že nelze zamítnout nulovou hypotézu o shodnosti rozložení respondentů do jednotlivých kategorií (viz tab. 24).

Otázka č. 2: Uvažujete v budoucnu o zvýšení Vašeho vzdělání?

Tato otázka se vztahuje k hypotéze H2 a týkala se již obou kategorií, které byly nazvány ZŠ a Vyšší vzdělání (viz specifikace výše).

Tabulka č. 7: Úvaha o budoucím zvýšení svého vzdělání

Vzdělání	ANO		NE		NEVÍM		Celkem
	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	
ZŠ	10	26,3	15	39,5	13	34,2	38
Vyšší vzdělání	6	13,0	24	52,2	16	34,8	46
Celkem	16	19,0	39	46,4	29	34,5	84

Zdroj: vlastní výzkum

V kategorii ZŠ z 20 žen se základním vzděláním, které odpovíděly „ano“, jen pět uvažuje o zvýšení svého vzdělání. Formy studia nevedla ani jedna z nich, avšak, co se týče možnosti zvýšení kvalifikace, tak byly zjištěny následující odpovědi: dokončit maturitní zkoušku, sportovní masérka, jazyková škola a pečovatelka; jedna respondentka nevedla žádnou odpověď. Pět z 18 mužů uvedli naopak následující důvody ke zvýšení svého vzdělání: studium na Střední uměleckoprůmyslové škole v Bechyni, dokončit výuční list v oboru truhlář, dálkové studium v oboru hotelnictví, řídičský průkaz (obsluha stavebních strojů); jeden respondent na tuto podotázku neodpověděl.

U respondentů, v kategorii Vyšší vzdělání, uvedly dvě ženy z 10, které mají dosažené vzdělání SBM, že by chtěly studovat obor gastronomie a střední pedagogickou školu, formu studia nevedly. Jeden muž z 8 uvedl studium na střední škole, avšak bez specifikace oboru ani formy studia. U žen se SSM, z celkového počtu 15 odpovíděly pouze dvě. Jedna uvedla studium na VOŠ nebo VŠ, obor ani formu nevedla a druhá uvedla předškolní pedagogiku. A konečně u respondentů s dokončením vysokoškolským vzděláním chce dále ve studiu pokračovat jeden muž – doktorandské studium, obor management.

Testování hypotézy se však týkalo zjišťování existence vztahu mezi úvahou o budoucím vzdělání mezi kategoriemi ZŠ a Vyšší vzdělání. S ohledem na skutečnost, že testové kritérium chí-kvadrát vyšlo menší, než kritická hodnota (viz tab. 24 na konci této kapitoly), nelze zamítnout nulovou hypotézu, tzn., že nebyl potvrzen rozdíl v odpovědích mezi kategoriemi ZŠ a Vyšší vzdělání.

Otázka č. 3: Jak dlouho jste nezaměstnaný/á?

Tato otázka zjišťovala, jak dlouho je respondent nezaměstnaný, a pomocí metody chí-kvadrát testu bylo možné výsledky o (ne)závislosti studovaných proměnných vztáhnout k hypotéze H1.

Tabulka č. 8: Délka nezaměstnanosti

Vzdělání	Méně než 3 měsíce		4–6 měsíců		7–12 měsíců		Déle než 1 rok		Celkem
	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	
ZŠ	8	21,1	6	15,8	10	26,3	14	36,8	38
Vyšší vzdělání	11	23,9	13	28,3	7	15,2	15	32,6	46
Celkem	19	22,6	19	22,6	17	20,2	29	34,5	84

Zdroj: vlastní výzkum

V rámci porovnání výsledků se na první pohled může zdát, že existuje rozdíl v délce nezaměstnanosti mezi kategorií ZŠ a Vyšší vzdělání, a to především s ohledem na rozdílné relativní zastoupení druhé a třetí skupiny možností 4–6 měsíců a 7–12 měsíců. Nicméně, výsledky pomocí testování hypotézy, zda existuje rozdíl mezi těmito dvěma skupinami respondentů co do délky nezaměstnanosti, ukazují, že nebyl prokázán statisticky významný rozdíl (viz tab. 24).

Nicméně je možné se podívat podrobněji na výsledky podle pohlaví respondentů. V první kategorii ZŠ z nabízených možností odpovědělo z 20 žen: a) méně než 3 měsíce – 2 respondentky, b) 4–6 měsíců – 2 respondentky, c) 7–12 měsíců – 9 respondentek a d) déle než 1 rok – 7 respondentek. Z 18 mužů: a) méně než 3 měsíce – 6 respondentů, b) 4–6 měsíců – 4 respondenti, c) 7–12 měsíců – 1 respondent a d) déle než 1 rok – 7 respondentů.

Výsledky této otázky byly také testovány nejen co do porovnání skupin respondentů ZŠ a Vyšší vzdělání, ale také dle následující položky dotazníku, a to zda se jedná o respondenty s opakovanou evidencí na Úřadu práce či se jedná o respondenty, kteří se na úřadě práce vyskytují poprvé (struktura respondentů viz otázka 4). Ani v tomto případě nebyl zjištěn vztah, tzn., že nebylo možné na příslušné hladině významnosti prokázat, zda délka nezaměstnanosti je závislá na klientově opakované evidenci na Úřadu práce.

Otázka č. 4: Jste opakovaně v evidenci ÚP?

Zjišťování opakované evidence na Úřadě práce se týká formulované hypotézy H1. Zatímco výše bylo uvedeno, že opakovaná evidence nesouvisí s délkou nezaměstnanosti, tak při sledování vztahu mezi opakovanou evidencí a dvěma hlavními kategoriemi ZŠ a Vyšší vzdělání bylo prokázáno, že lze na pětiprocentní hladině významnosti sledovat rozdíl mezi těmito proměnnými (viz tab. 24).

Tabulka č. 9: Opakovaná evidence

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	30	78,9	8	21,1	38
Vyšší vzdělání	20	43,5	26	56,5	46
Celkem	50	59,5	34	40,5	84

Zdroj: vlastní výzkum

U těch respondentů, kteří uvedli, že jsou v opakované evidenci ÚP, tak bylo možné zjistit také jejich průměrnou délku v této evidenci. V kategorii ZŠ se u žen jednalo o 15,7 měsíce (4 ženy z 12, které odpověděly „ano“, počet měsíců neuvedly), u mužů je 15,4 měsíce (5 mužů z 9, kteří odpověděli „ano“, počet měsíců neuvedli).

Průměrná délka opakované evidence v kategorii Vyšší vzdělání činila u žen 6,4 měsíce (6 žen z 12, které odpověděly „ano“, počet měsíců neuvedly), u mužů je 3,3 měsíců (6 mužů z 8, kteří odpověděli „ano“, počet měsíců neuvedli). I z těchto výsledků je patrný rozdíl v délce opakované evidence mezi kategoriemi ZŠ a Vyšší vzdělání, a to napříč pohlavím respondentů.

Otázka č. 5: Myslíte si, že je na trhu dostatek pracovních příležitostí odpovídajících vašemu vzdělání?

Tato otázka se nevztahuje z žádné uvedených hypotéz, zajímalo mě, zda-li si nezaměstnaní respondenti myslí, že je dostatek pracovních příležitostí či nikoliv.

Tabulka č. 10: Dostatek pracovních příležitostí

Vzdělání	ANO		NE		NEVÍM		Celkem
	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	abs.	rel. (%)	
ZŠ	13	34,2	16	42,1	9	23,7	38
Vyšší vzdělání	16	34,8	21	45,7	9	19,5	46
Celkem	29	34,5	37	44,1	18	21,4	84

Zdroj: vlastní výzkum

Struktura odpovědí je u obou sledovaných kategorií ZŠ a Vyšší vzdělání velmi podobná (což také potvrdil statistický test nulové hypotézy na základě testování testového kritéria chí-kvadrát, viz tab. 24) – více než třetina respondentů se domnívá, že je dostatek pracovních příležitostí, které odpovídají jejich vzdělání, zatímco necelá polovina respondentů se tomu tak nedomnívá; přibližně každý pátý respondent nedokázal toto posoudit.

Otázka č. 6: Jakým způsobem hledáte zaměstnání? (prosím, zaškrtněte všechny odpovědi, které využíváte)

Ani tato otázka se nevztahuje k uvedeným hypotézám. Zajímalo mě, jakým způsobem hledají obě kategorie vhodné zaměstnání

Tabulka č. 11: Možnosti hledání zaměstnání

Vzdělání	Celkem respondentů	z toho					
		Internet.st ránky	tisk	příbuzní, přátelé	úřad práce	personál. agentury	jiné
Absolutně (možnost zaškrtnutí více odpovědí)							
ZŠ	38	29	7	13	21	1	2
Vyšší vzdělání	46	39	11	33	36	6	3
Celkem	84	68	18	46	57	7	5
Podíl výskytu odpovědí (%)							
ZŠ	100,0	76,3	18,4	34,2	55,3	2,6	5,3
Vyšší vzdělání	100,0	84,8	23,9	71,7	78,3	13,0	6,5
Celkem	100,0	81,0	21,4	54,8	67,9	8,3	6,0

Zdroj: vlastní výzkum

U této otázky bylo požadováno, aby respondenti obou kategorií zaškrtnuli více odpovědí. U kategorie ZŠ bylo zaškrtnuto nejvíce odpovědí: a) *internetové stránky* – 29 respondentů, c) *příbuzní a přátelé* – 13 respondentů a d) *úřad práce* – 21 respondentů. U odpovědi f) *jiné* – dva muži specifikaci odpovědi neuvedli. U kategorie Vyšší vzdělání

převládali tyto odpovědi: a) *internetové stránky* – 39 respondentů, c) *příbuzní a přátelé* – 33 respondentů a d) *úřad práce* – 36 respondentů. U odpovědi f) *jiné* – žena (SSM) uvedla „kontakty, reference“, žena (VŠ) – „osobní dotazy u zaměstnavatele a muž (VŠ) svou odpověď nespécifikoval.

Otázka č. 7: Co je vaším prvotním impulsem (motivací) reagovat na inzerát nabízející volné pracovní místo? (např. výše mzdy, dojíždění do zaměstnání, řádná dovolená...)

Tato otázka se vztahuje k hypotéze H2 a v rámci zjištěných údajů budou testovány vztahy mezi nejčastěji uváděnými variantami odpovědí, přičemž respondenti nejvíce uváděli nabízené možnosti, které byly součástí zadané otázky.

Tabulka č. 12: Prvotní impuls reakce na inzerát – výše mzdy

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	29	76,3	9	23,7	38
Vyšší vzdělání	32	69,6	14	30,4	46
Celkem	61	72,6	23	27,4	84

Zdroj: vlastní výzkum

Pro obě kategorie, které v bakalářské práci porovnávám, je prvotním impulsem (motivací) na volné pracovní místo výše mzdy – u kategorie ZŠ se podíl respondentů, kteří odpověděli kladně, pohyboval nad hranicí 75 %, u kategorie Vyšší vzdělání byl podíl o nepatrně menší, a to o necelých sedm procentních bodů. Přesto je z výsledků zřejmé, že struktura u obou porovnávaných kategorií je velmi podobná a nelze tak předpokládat statisticky významný rozdíl ve struktuře odpovědí, což potvrdilo také následně provedené testování nulové hypotézy o nezávislosti sledovaných proměnných (viz tab. 24).

Tabulka č. 13: Prvotní impuls reakce na inzerát – dojíždění do zaměstnání

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	14	36,8	24	63,2	38
Vyšší vzdělání	12	26,1	34	73,9	46
Celkem	26	31,0	58	69,0	84

Zdroj: vlastní výzkum

Dojíždka do zaměstnání nebyla prvotním impulsem u téměř dvou třetin respondentů se ZŠ vzděláním, a u téměř tří čtvrtin Vyššího vzděláním. Opět se nepotvrdily pomoci statistiky chí-kvadrát a jejího následného testování rozdíly ve struktuře odpovědí dle sledovaných proměnných.

Tabulka č. 14: Prvotní impuls reakce na inzerát – řádná dovolená

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	0	0,0	38	100,0	38
Vyšší vzdělání	2	4,3	44	95,7	46
Celkem	2	2,4	82	97,6	84

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku, zda řádná dovolená je motivačním prvkem pro případnou reakci na inzerát, nabízející volnou pracovní pozici, neodpověděl ani jeden z respondentů z kategorie ZŠ kladně a v rámci kategorie Vyšší vzdělání tak odpověděli pouze dva respondenti (1 žena s dosaženým SBM a 1 žena s dosaženým SSM). I proto se dalo očekávat opět nezamítnutí nulové hypotézy, tj. že mezi sledovanými skupinami není žádný rozdíl ve struktuře odpovědí.

Tabulka č. 15: Prvotní impuls reakce na inzerát – směnný provoz

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	3	7,9	35	92,1	38
Vyšší vzdělání	6	13,0	40	87,0	46
Celkem	9	10,7	75	89,3	84

Zdroj: vlastní výzkum

Posledním uváděným impulsem, na který respondenti často reagovali, byla otázka směnného provozu v zaměstnání. Odpověď „ano“ na tuto otázku opět uvedl malý počet respondentů u obou sledovaných kategorií, tudíž i zde nebyl prokázán signifikantní rozdíl ve struktuře odpovědí.

Respondenti z kategorie ZŠ uváděli také další možnosti motivačních prvků, jako například délku pracovní doby (3 ženy, 1 muž) či pracovní náplň (2 ženy). Respondenti z kategorie Vyšší vzdělání uváděli podobné odpovědi, a to možnost zkráceného pracovního úvazku (2 ženy se SBM, 2 ženy s SSM a 1 žena s VŠ) a pracovní náplň (1 žena se SBM, 3 ženy a 1 muž s VŠ).

Otázka č. 8.1: Byla Vám ze strany ÚP nabídnuta rekvalifikace?

Otázka na rekvalifikaci, resp. její nabídnutí ze strany Úřadu práce, se vztahuje svou povahou k hypotéze H2.

Tabulka č. 16: Nabídka rekvalifikace ze strany Úřadu práce

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	17	44,7	21	55,3	38
Vyšší vzdělání	17	37,0	29	63,0	46
Celkem	34	40,5	50	59,5	84

Zdroj: vlastní výzkum

Ani u této otázky nepřinesla statistická analýza struktury odpovědí statisticky významný rozdíl, tj. nedošlo k zamítnutí nulové hypotézy, a to i přes skutečnost, že zatímco u kategorie ZŠ byl poměr kladných a negativních odpovědí poměrně shodný, tak u kategorie Vyšší vzdělání tento poměr již byl výraznější a blížil se třetinovému zastoupení odpovědi „ano“.

Otázka č. 8.2: Využil jste této nabídky?

V návaznosti na předchozí otázku pak bylo u respondentů, kteří odpověděli kladně, zjišťováno, zda této nabídky ze strany Úřadu práce využili. Výsledek analýzy se opět vztahuje k hypotéze H2.

Tabulka č. 17: Využití nabídky na rekvalifikaci

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	6	35,3	11	64,7	17
Vyšší vzdělání	5	31,3	11	68,8	16*
Celkem	11	40,5	22	66,7	33

Vysvětlivky: * 1 respondent neodpověděl (viz tab. 13 a celkový počet kladných odpovědí u kategorie Vyšší vzdělání, který činil 17 odpovědí)

Zdroj: vlastní výzkum

U odpovědi „ano“ bylo následně požadováno, aby respondenti uvedli konkrétní rekvalifikaci. U kategorie ZŠ 2 ženy uvedly rekvalifikaci v oblasti pracovník v sociálních službách, jedna žena PC kurz a účetní, jeden muž uvedl řidičský průkaz (C+B+T) a další muž operátor skladování. U druhé kategorie Vyšší vzdělání pak uvedené odpovědi byly

následující: 2 ženy (SBM) a 1 žena (SSM) uvedly PC kurz, jedna žena a jeden muž na tuto otázku neodpověděli. Už z pouhého pohledu na tabulku 14 se dalo usuzovat, že i zde došlo k nezamítnutí nulové hypotézy o shodnosti struktury odpovědí respondentů.

Otázka č. 9.1: Účastnil/a jste se v minulosti veřejně prospěšné práce?

Devátá otázka se vztahovala k hypotéze H2 a týkala se účasti respondenta na veřejně prospěšných pracích (VPP). U odpovědi „ano“ bylo požadováno od respondentů, aby zhodnotili zkušenost na VPP.

Tabulka č. 18: Účast na veřejně prospěšných pracích

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	6	15,8	32	84,2	38
Vyšší vzdělání	2	4,3	44	95,7	46
Celkem	8	9,5	76	90,5	84

Zdroj: vlastní výzkum

Ani u této otázky nelze odmítnout nulovou hypotézu o shodnosti struktury sledovaných proměnných. Zhodnocení zkušeností na VPP dále využili 4 respondenti z kategorie ZŠ (3 muži a 1 žena), kteří hodnotili účast na VPP kladně a považují je za dobrou zkušenost. Ostatní respondenti možnosti nevyužili (2 respondenti, muž a žena jak z kategorie ZŠ, tak z kategorie Vyšší vzdělání (SBM)).

Otázka č. 9.2: Byla Vám nyní učiněna nabídka veřejně prospěšné práce?

Druhá část deváté otázky se také vztahuje k hypotéze H2 a zabývala se zjištěním, zda v současné době byla respondentům učiněna nabídka VPP.

Tabulka č. 19: Současná nabídka veřejně prospěšných prací

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	3	7,9	35	92,1	38
Vyšší vzdělání	1	2,2	45	97,8	46
Celkem	4	4,8	80	95,2	84

Zdroj: vlastní výzkum

Z pohledu na tabulku rozložení četností je zřejmé, že ani v tomto případě nedošlo pomocí statistického testu hypotéz k potvrzení, že struktura odpovědí se mezi sledovanými kategoriemi liší.

Z celého souboru respondentů, kteří odpověděli „ano“ možnost vyjádřit se dále využil pouze jeden muž z kategorie ZŠ, který zhodnotil současnou nabídku kladně; ostatní respondenti se nevyjádřili.

Otázka č. 10: Byl Vám ze strany ÚP nabídnut poradenský program Job club?

Otázka na nabídnutí poradenského programu Job club se týkala také hypotézy H2.

Tabulka č. 20: Nabídka poradenského programu Job club

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	7	18,4	31	81,6	38
Vyšší vzdělání	11	23,9	35	76,1	46
Celkem	18	21,4	80	78,6	84

Zdroj: vlastní výzkum

Program Job club byl nabídnut 7 respondentům z kategorie ZŠ, z toho 3 ženám a 4 mužům, a 11 respondentům z kategorie Vyšší vzdělání (3 ženy a 2 muži – SBM, 3 ženy a 1 muž – SSM a 1 ženy – VOŠ a VŠ vzděláním). Výsledek testování hypotéz i v tomto případě nepotvrdil odlišnou strukturu odpovědí dle sledovaných kategorií ZŠ a Vyšší vzdělání.

V rámci této otázky se posléze také zjišťovalo, zda ti, co odpověděli „ano“, tj. že jim byl program Job club nabídnut tak, že tento program využili.

Tabulka č. 21: Využití poradenského programu Job club (jen respondenti, kteří odpověděli „ano“)

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	0	0,0	7	100,0	7
Vyšší vzdělání	4	36,4	7	63,6	11
Celkem	4	22,2	7	77,8	18

Zdroj: vlastní výzkum

V kategorii ZŠ nevyužil žádný ze sedmi kladně reagujících respondentů program Job club, naopak v kategorii Vyšší vzdělání využilo tento program z 11 respondentů jen

4, z toho 3 ženy (SBM) a 1 žena z VOŠ vzděláním. S ohledem na nízké počty studovaných událostí a nesplnění podmínky minimálního počtu jednotlivých četností (vyšší než 5), resp. celkového součtu četností (min. 20 četností), nebylo možné podstoupit strukturu těchto odpovědí následnému statistickému testování (viz kap. 4.1).

Otázka č. 11: Přestože jste v evidenci ÚP, využíváte krátkodobé brigády, sezónní práce apod.?

Tato otázka se nevztahuje k žádným uvedeným hypotézám, přesto mi přišlo zajímavé zjistit, zda nezaměstnaní respondenti využívají příležitostného výdělků.

Tabulka č. 22: Využití brigád či sezónních prací

Vzdělání	ANO		NE		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	17	44,7	21	55,3	38
Vyšší vzdělání	12	26,1	34	73,9	46
Celkem	29	34,5	55	65,5	84

Zdroj: vlastní výzkum

Necelá polovina respondentů z kategorie ZŠ využívá brigád a sezónních prací, z toho 9 žen a 8 mužů. U kategorie Vyšší vzdělání je tento podíl výrazně nižší, brigády či sezónní práce využívá jen asi čtvrtina respondentů, z toho v naprosté většině se jedná o ženy (4 ženy SBM, 6 žen SSM a 1 žena VŠ), u mužů odpověděl pouze jeden muž se SBM.

Ačkoliv se zdá být rozložení četností v porovnání obou kategorií odlišné, tak nakonec ani v tomto případě nebyla na příslušné hladině spolehlivosti tato odlišnost prokázána (viz tab. 24).

Otázka č. 12: Usilujete o získání stálého pracovního poměru, nebo Vám vyhovuje současný stav?

Poslední otázka dotazníku se také nevztahovala k vysloveným vstupním hypotézám, ale přesto bylo cílem zjistit, zda nezaměstnaným respondentům u obou kategorií současný stav vyhovuje nebo ne.

Tabulka č. 23: Úsilí o získání stálého pracovního poměru či spokojenost se současným stavem

Vzdělání	Úsilí o získání stálého pracovního poměru		Spokojenost se současným stavem		Celkem
	absolutně	relativně (v %)	absolutně	relativně (v %)	
ZŠ	32	84,2	6	15,8	38
Vyšší vzdělání	37	80,4	9	19,6	46
Celkem	29	82,1	55	17,9	84

Zdroj: vlastní výzkum

U obou sledovaných kategorií naprostá většina respondentů potvrdila úsilí v získání stálého pracovního poměru. V kategorii ZŠ vyhovuje současný stav pouze 6 respondentům, u druhé kategorie Vyšší vzdělání se to týká asi pětiny respondentů, tj. 9 ze 46 respondentů.

Také u této poslední otázky nebyla potvrzena statisticky významná odlišnost struktury odpovědí respondentů.

4.1.3 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření přineslo odpovědi celkem 84 respondentů, kteří byli ochotni formulář vyplnit. Otázka reprezentativnosti výběrového vzorku respondentů je v takovýchto šetřeních vždy problematická, jelikož počet potenciálních faktorů, které mohou výrazně ovlivňovat strukturu výběrového vzorku, je nemalá, jako pohlavně-věková struktura obyvatelstva nebo struktura vzdělanostní apod. Jako autorka této práce jsem si vědoma skutečnosti, že výsledná struktura respondentů, kteří vyplnili dotazník, byla co do reprezentativnosti poměrně diskutabilní. A proto, i s ohledem na cíl překládané práce, bylo přistoupeno k rozdělení dílčích kategorií nejvyššího dosaženého vzdělání na dvě hlavní kategorie – respondenti se ZŠ vzděláním a respondenti s Vyšším vzděláním (viz výše).

Na základě takto dvou vyčleněných kategorií posléze bylo přistoupeno k analýze získaných odpovědí, a to nejprve pomocí zpracování tabulek četností pomocí tzv. kontingenčních tabulek, a posléze za použití chí-kvadrát testu k testování nulové hypotézy o neexistenci rozdílů ve struktuře odpovědí právě těchto dvou hlavních kategorií respondentů podle vzdělání. V předchozí podkapitole byly jednotlivé otázky brány postupně, podle jejich pořadí v dotazníkovém formuláři, přičemž pokud to bylo

možné, byla příslušná dotazníková otázka přiřazena k některé ze dvou vstupních hypotéz, stanovených v úvodní části této práce.

Pomocí přehledné tabulky č. 24 lze pak přistoupit ke shrnutí získaných poznatků právě podle příslušnosti získaných výsledků statistických testů v návaznosti na vstupní hypotézy.

Tabulka č. 24: Shrnutí výsledků testování statistických hypotéz

Ot. č.	Specifikace výzkumné otázky	Počet respondentů	Testové kritérium (chí-kvadrát)	Kritická hodnota	Výsledek testování nulové hypotézy
Otázky vztahující se hypotéze H1:					
Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska jsou dlouhodoběji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska					
3	Délka nezaměstnanosti	84	2,88	7,81	nelze zamítnout
4	Opakovaná evidence	84	10,87	3,84	lze zamítnout
Otázky vztahující se hypotéze H2:					
Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska mají nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska.					
2	Úvaha o budoucím zvýšení svého vzdělání	84	2,65	5,99	nelze zamítnout
7	Prvotní impuls reakce na inzerát – výše mzdy	84	0,48	3,84	nelze zamítnout
7	Prvotní impuls reakce na inzerát – dojíždka do zaměstnání	84	1,13	3,84	nelze zamítnout
7	Prvotní impuls reakce na inzerát – řádná dovolená	84	1,69	3,84	nelze zamítnout
7	Prvotní impuls reakce na inzerát – směnný provoz	84	0,58	3,84	nelze zamítnout
8.1	Nabídka rekvalifikace ze strany ÚP ČR	84	0,52	3,84	nelze zamítnout
8.2	Využití nabídky na rekvalifikaci	33	0,06	3,84	nelze zamítnout
9.1	Účast na veřejně prospěšných pracích	84	3,16	3,84	nelze zamítnout
9.2	Současná nabídka veřejně prospěšných prací	84	1,50	3,84	nelze zamítnout
10	Nabídka poradenského programu Job club	84	0,37	3,84	nelze zamítnout
Otázky nevztahující se k žádné z uvedených hypotéz					
1	Pokus o pokračování ve vzdělání	38	0,92	3,84	nelze zamítnout
5	Dostatek pracovních příležitostí	84	0,12	5,99	nelze zamítnout
11	Využití brigád či sezónních prací	84	3,20	3,84	nelze zamítnout
12	Úsilí o získání stálého pracovního poměru či spokojenost se současným stavem	84	0,20	3,84	nelze zamítnout

Poznámka: Znění nulové hypotézy: „Ve struktuře odpovědí mezi kategoriemi respondentů ZŠ a Vyšší vzdělání není žádný rozdíl. Hladina spolehlivosti $\alpha=5\%$ “.

Zdroj: vlastní výzkum

Z výsledků je zřejmé, že lze jednoznačně vyvrátit znění hypotézy H2, kdy ani jeden z deseti provedených statických testů nepotvrdil rozdíl mezi dvěma skupinami respondentů, tj. že nelze potvrdit rozdíl v motivaci získání práce. U hypotézy H1 naopak z provedených dvou testů jednou došlo k případu, kdy nelze zamítnout nulovou hypotézu, ale jednou naopak lze toto tvrzení zamítnout, tzn., že nelze přesně rozhodnout o (ne)přijetí vstupní hypotézy, že dlouhodoběji nezaměstnanými jsou respondenti se základním vzděláním.

4.2 Polostandardizované rozhovory

Pro ucelenější představu o lidech se základním vzděláním jsem zvolila rozhovory se zaměstnanci ÚP ČR, kontaktního pracoviště v Táboře a se zastupiteli obcí: Jistebnice, Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí. Tábořské zastupitele nebylo možné oslovit, jelikož VPP nerealizují.

Záznamové archy všech rozhovorů jsou přepsány v plném znění v kapitole č. 8 Přílohy.

Tabulka č. 25: Identifikační údaje zaměstnanců kontaktního pracoviště ÚP ČR v Táboře

Respondent	Pohlaví	Dosažené vzdělání	Pracovní pozice
R1	žena	VOŠ	odborný poradce
R2	žena	SSM	odborný poradce
R3	žena	VŠ	odborný poradce
R4	žena	SSM	referent zaměstnanosti
R5	žena	SSM	referent zaměstnanosti
R6	žena	SSM	odborný poradce
R7	žena	VŠ	odborný poradce
R8	žena	SSM	odborný poradce
R9	žena	ÚSO s maturitou	odborný poradce
R10	žena	ÚSO s maturitou	odborný poradce

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 26: Identifikační údaje zastupitelů obcí

Respondent	Pohlaví	Dosažené vzdělání	Pracovní pozice
R1	muž	VŠ	starosta obce Jistebnice
R2	žena	SSM	asistentka obce Planá nad Lužnicí
R3	muž	SSM + doplň. studium	ředitel správy města Sezimovo Ústí

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 1: Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

Tabulka č. 27: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Pracovních míst pro lidi se ZŠ moc není a oni mají vysoké nároky na mzdu.
R2	Podle mě moc velkou ne.
R3	Nabídka je omezená, ale záleží na lidech, zda chtějí pracovat.
R4	Pro lidi se ZŠ moc nabídek není, záleží, zda chce uchazeč pracovat či ne.
R5	Pracovních míst pro tyto lidi je nedostatek, zaměstnavatelé mají vůči nim předsudky.
R6	Rozhodně menší než lidé s vyšším vzděláním.
R7	Rozhodně menší než ti, kteří mají alespoň SBM, ale záleží na každém člověku.
R8	Záleží na aktuální nabídce, jaká je na trhu práce a také dle poptávky na trhu.
R9	Když lidé chtějí pracovat, mohou, ale oni pracovat nechtějí.
R10	Moc velká šance není, ale záleží na jejich aktivitě. Nabídek není moc.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 28: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Pokud chtějí pracovat, tak mají uplatnění na trhu práce.
R2	Záleží na vzdělání, ale podle mě, na manuální práci postačí základní vzdělání.
R3	Velmi špatnou.

Zdroj: vlastní výzkum

Většina respondentů z řad zaměstnanců kontaktního pracoviště ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor odpovědělo, že nabídky pracovních míst pro lidi se základním vzděláním jsou omezené. U respondentů z řad - zastupitelé obcí naopak dvě ze tří odpovědí se vyjádřily tak, že se lidé se ZŠ mohou uplatnit na trhu práce.

Otázka č. 2: Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

Tabulka č. 29: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Mladiství a hlavně Romové, kteří mají základní vzdělání a matky po rodičovské dovolené.
R2	Mladiství, kteří studují a v průběhu studium z nějakého důvodu ukončí.
R3	Kategorie uchazečů mám kombinované, nejvíce jsou ohroženi muži a ženy střed. věku.
R4	Mladiství a lidé nad 50 let.
R5	OZP, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let a nad 67 let.
R6	Všechny skupiny jsou rizikové.
R7	OZP, protože je mám hodně v evidenci.
R8	Lidé nad 50 let a mladí nechtějí pracovat ani studovat.
R9	OZP a lidé nad 50 let.
R10	Všechny skupiny jsou ohroženy.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 30: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Nejvíce ohroženou kategorií jsou ženy středního věku a nad 50 let.
R2	Na VPP nastupují většinou mladiství nebo různá věková kategorie.
R3	Nezaměstnaností jsou ohrožené všechny kategorie.

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 3: Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

Tabulka č. 31: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Uchazeči mají zájem o rekvalifikace, např. kuchař, vysokozdvížený vozík, řidiči, pečovatelky.
R2	Tak asi 50 %, zájem mají o PC, tvorbu webových stránek, svářečské oprávnění...
R3	Spíš ne, rekvalifikaci většinou chtějí ti, kteří mají vzdělání, např. účetnictví, svářeč. kurz.
R4	Lidé se základním vzděláním o rekvalifikace moc zájem nemají.
R5	Pro uchazeče se základním vzděláním rekvalifikací moc není.
R6	Lidé se základním vzděláním mají o rekvalifikace menší zájem než s vyšším vzděláním.
R7	Rekvalifikace jsou omezené pro lidi se základním vzděláním.
R8	Velký zájem není, většinou je na rekvalifikace „nutíme“.
R9	Podle mě ano, někdy stačí základní vzdělání + certifikát strážného nebo rekvalifikace na PC.
R10	Záleží, kdo má zájem, také záleží na typu rekvalifikace.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 32: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Mají, protože od ÚP dostávají větší dávky během rekvalifikace.
R2	Nejsem si vědoma, nesetkala jsem se s tím.
R3	Mají, ale malou, záleží na charakteru. Většina z nich je raději na dávkách.

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 4: Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/ opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

Tabulka č. 33: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Podle mého názoru ano.
R2	Nemohu posoudit.
R3	Jsou v evidenci opakovaněji.
R4	Nedokážu posoudit.
R5	Jsou spíše dlouhodobě nezaměstnaní, spíše pracovat nechtějí.
R6	Rozhodně ano.
R7	Možná ano, nemohu posoudit.
R8	Jsou častěji nezaměstnaní než s vyšším vzděláním.
R9	Možná ano, mám v evidenci i jiné uchazeče, kteří pracovat nechtějí.
R10	Myslím si, že ano, ale nedokážu to v tom množství odhadnout.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 34: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Jsou častěji dlouhodobě i opakovaně nezaměstnaní.
R2	Myslím si, že ano.
R3	Jsou opakovaně nezaměstnaní.

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 5: Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

Tabulka č. 35: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Jak kdo, ale podle mého názoru, spíše ano.
R2	Myslím si, že ne.
R3	Řekla bych, že ne.
R4	Záleží na samotném člověku, jelikož každý k tomu přistupuje jinak.
R5	Spíše nižší motivaci.
R6	Ano, většina z nich je z nižších sociálních vrstev.
R7	Myslím si, že ano.
R8	Pokud jsou na dávkách, tak rozhodně.
R9	Asi ano, místa pro lidi se základním vzděláním jsou špatně placená.
R10	To nevím, roli hrají i sociální dávky.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 36: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Ano, jsou jedinci se základním vzděláním, kteří mají nižší šanci.
R2	Já si myslím, že ne, jsou motivováni stejně.
R3	Někdo pracovat chce, někdo ne.

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 6: Jak hodnotíte nabídku VPP pro lidi se základním vzděláním?

Tabulka č. 37: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Výborně, mám dobrou zkušenost.
R2	Myslím si, že je dobrá nabídka.
R3	Dobře a mám dobrou zkušenost.
R4	Hodnotím je kladně.
R5	Dobře.
R6	Hodnotím je kladně.
R7	VPP jsou spíše využívané na vesnicích pro ženy.
R8	VPP hodnotím velice kladně.
R9	Hodnotím kladně.
R10	Hodnotím je kladně.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 38: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Nabídka je dobrá, loni jsme měli 16 lidí na VPP.
R2	Podle mého názoru mají smysl a lidé je využívají.
R3	Já mám z ÚP ČR dobré zkušenosti a VPP velice vítám.

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 7: Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

Tabulka č. 39: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Zvýšit minimální mzdu, aby lidé chtěli pracovat a nezneužívali soc. dávky.
R2	Rekvalifikace, VPP, SÚPM, projekty EU.
R3	SÚPM, rekvalifikace, poradenství a motivační programy.
R4	SÚPM, rekvalifikace.
R5	SÚPM, to je zvýhodnění pro lidi nad 50 let, matky po rodičovské dovolené.
R6	Nástrojů je dost, otázkou je, zda nezaměstnaní splňují podmínky.
R7	Dle mého názoru je nejvíce využívána rekvalifikace.
R8	VPP, rekvalifikace, ještě projekty EU.
R9	Dotace EU hodně pomohou lidem se základním vzděláním.
R10	Vyhledávat nabídky, rekvalifikace, dotace EU.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 40: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Důležitá je práce, rekvalifikace, vhodné nabídky práce pro ženy.
R2	ÚP ČR by měl nabízet kurzy, rekvalifikace, různé semináře.
R3	Rekvalifikacím moc nevěřím, líbilo by se mi vytvořit "umělou zaměstnanost".

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 8: Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

Tabulka č. 41: Zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor

Respondent	Odpověď
R1	Hl. cílem je, aby si mladí lidé dodělali vzdělání, zvýšit motivaci u nezaměstnaných.
R2	Nevím.
R3	Aby zaměstnavatelé vycházeli vstříc ženám s malými dětmi s pracovní dobou.
R4	Je důležité, aby si dodělali nějaké vzdělání.
R5	Chybí vůle doplnit si vzdělání, což v dnešní době by nebyl problém.
R6	Nápomoci mohou návyky.
R7	Mluvím za ženy, aby jim zaměstnavatelé umožnili zkrácené úvazky.
R8	Mzda by měla být mnohonásobně vyšší než sociální dávky.
R9	Rekvalifikace.
R10	Pracovní nabídky plus VPP v obcích a městech.

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 42: Zastupitelé obcí

Respondent	Odpověď
R1	Dostupnost práce v místě bydliště, poskytnutí příspěvky na dopravu.
R2	Myslím si a stojím si za svým názorem, že je to vše na samotných lidech, zda chtějí pracovat nebo ne.
R3	Zřizování VPP nebo pracovních míst u firem pro tyto lidi.

Zdroj: vlastní výzkum

5. Diskuse

V této kapitole se věnuji interpretaci výsledků, které jsem získala dotazníkovým šetřením od uchazečů o zaměstnání, prostřednictvím ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor. Pro ucelenější představu jsem toto šetření doplnila o rozhovory z řad zaměstnanců ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor a telefonickými rozhovory zástupců obcí (Jistebnice, Planá nad Lužnicí a Sezimovo Ústí).

Prostřednictvím dotazníků jsem zjišťovala a porovnávala dvě kategorie uchazečů o zaměstnání – se základním vzděláním a dosaženým vyšším stupněm vzdělání, nazvanou Vyšší vzdělání. Podrobnější diskuze bude rozpracována v jednotlivých podkapitolách.

5.1 *Ověření hypotéz*

H1: Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska jsou dlouhodoběji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska.

K této hypotéze se vztahují dvě otázky. Jedna se týká délky nezaměstnanosti a druhá opakované evidence v ÚP ČR.

U druhé otázky byl patrný rozdíl mezi kategoriemi ZŠ a Vyšší vzdělání. U otázky týkající se délky evidence není patrný rozdíl mezi porovnávanými kategoriemi. Lze tedy konstatovat, že se tato hypotéza potvrdila jen z části.

H2: Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska mají nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska.

U žádné z otázek, které směřují k této hypotéze, není patrný rozdíl mezi oběma kategoriemi – ZŠ a Vyšší vzdělání, tudíž se hypotéza nepotvrdila.

Z doplňujících rozhovorů se zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor a z telefonických rozhovorů z řad zastupitelů obcí vyplynulo, že záleží na každém člověku, zda chce či nechce pracovat. Do jisté míry lze však konstatovat, že mírně převažoval skeptický postoj k ochotě lidí se základním vzděláním pracovat.

5.2 Diskuze k dotazníkovému šetření

Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že téměř 53 % neuvažovalo o dalším vzdělávání po základní škole. Tato otázka se týkala pouze těch respondentů, kteří uvedli, že jejich nejvyšším dosaženým vzděláním je základní vzdělání. V našem vzdělávacím systému je povinná pouze základní školní docházka, proto je svobodnou volbou každého z nás se rozhodnout, zda se bude dále vzdělávat či nikoli.

U otázky týkající se zvážení možnosti zvýšit si vzdělání uvažovalo celkem deset respondentů, kteří dosáhli základního vzdělání a pouze šest respondentů s Vyšším vzděláním. Je možné se na základě těchto výsledků domnívat, že jedinci se základním vzděláním předpokládají, že zvýšením stupně vzdělání se zvýší celkově i jejich sociální status ve společnosti. Tuto moji domněnku potvrzuje i myšlenka Saka (2007), který uvádí, že dosažený vyšší stupeň vzdělání je spjatý s určitou společenskou pověstí a postavením ve společnosti.

Z výsledků otázky týkající se délky nezaměstnanosti, vyplývá, že téměř ve všech sledovaných kategoriích délky nezaměstnanosti převládají respondenti s Vyšším vzděláním nad respondenty se základním vzděláním. Tento fakt si je možné vysvětlit tím, že jedinci s Vyšším vzděláním jsou na trhu práce hůře uplatnitelní ve smyslu, že si je potencionální zaměstnavatelé nemůžou dovolit, resp. „nemůžou je zaplatit“. Nebo může souviset i se sezónním zaměstnáváním lidí (Mach, 1995; Mareš, 2002).

V evidenci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, jsou dle mého výzkumu opakovaně evidováni výrazně častěji respondenti se základním vzděláním. Jedinci se základním vzděláním často vykonávají, z důvodu nízké kvalifikace či odborné nezpůsobilosti, méně finančně ohodnocenou práci, a proto dávají přednost opakované evidenci na ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor. Ze své praxe mám zkušenost, že lidé se základním vzděláním nemají často žádné pracovní zkušenosti a návyky, dávají přednost pobírání dávek ze státní sociální podpory a hmotné nouze. Mnohdy odmítají nastoupit také do zaměstnání z důvodu častých exekucí a dluhů.

Z celkového počtu respondentů se více než jedna třetina domnívá, že je dostatek pracovních příležitostí, zatímco necelá polovina respondentů se tomu tak nedomnívá. Lze soudit, že se jedná čistě o subjektivní a individuální názor respondentů.

U otázky zabývající se způsobem hledání zaměstnání se odpovědi v obou kategoriích výrazně neliší. Nejčastějším způsobem hledání nového zaměstnání uvádí internetové

stránky a ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor. Nejméně využívaným způsobem hledání zaměstnání uvádí shodně obě kategorie personální agentury.

Pro obě dvě kategorie je prvotním impulsem (motivací) reagovat na inzerát na volné pracovní místo výše mzdy. Měsíční mzda, stejně jako podpora v nezaměstnanosti a dávky státní sociální podpory dle Dukové (2013) slouží k zabezpečení životních podmínek osob a může též sloužit k motivaci. Další odpovědi jako „dojíždka do zaměstnání, řádná dovolená, směnný provoz“ nejsou oběma kategoriemi tolik preferované a nejsou rozhodujícími faktory pro jejich reakci na inzerát nabízející volné pracovní místo.

Na otázku, zda respondentům byla ze strany ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, nabídnuta rekvalifikace, kdy byl poměr kladných a negativních odpovědí u kategorie základní vzdělání poměrně shodný, tak u kategorie Vyšší vzdělání byl tento poměr již výraznější a blížil se k dvoutřetinovému zastoupení odpovědi „ne“. Je možné se na základě těchto výsledků domnívat, že kategorii Vyšší vzdělání nebyla rekvalifikace ze strany odborných konzultantů nabídnuta z důvodu, že mají dosažené vyšší vzdělání a tudíž je zde předpoklad, že nebudou zvažovat, resp. uvažovat o zvýšení svého dosavadního vzdělání. Podotázkou k výše uvedené otázce byla, zda respondenti využili této nabídky. Z celkového počtu 34 respondentů z obou kategorií pouze 6 respondentů z kategorie základní vzdělání a 5 respondentů z kategorie Vyšší vzdělání uvedlo, že této nabídky využilo.

Dále bylo zjišťováno, zda se respondenti dříve v minulosti účastnili veřejně prospěšných prací. Více než 90 % všech dotázaných uvedlo, že tuto zkušenost nemají, zbývající respondenti hodnotili účast na veřejně prospěšných pracích kladně a považují je za dobrou zkušenost. Lze se domnívat, že nízká účast na veřejně prospěšných prací je způsobena i tím, že se většinou jedná o manuální a fyzicky náročné práce (viz kapitola 1.6.1), tudíž ne všichni mohou nebo chtějí veřejně prospěšné práce vykonávat. Tato moje domněnka navíc koresponduje s mými zkušenostmi z praxe. Dále bylo zjišťováno, zda jim aktuálně byla učiněna nabídka veřejně prospěšných prací. Z celkového souboru respondentů pouze čtyři respondenti odpověděli kladně.

Další položkou dotazníku byla otázka zjišťující nabídku poradenského programu Job club dotazovaným ze strany ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor. Z celkového počtu uvedlo pouze 18 respondentů kladnou odpověď, z toho pouze 7 respondentů z kategorie ZŠ. Osobně mě výše uvedené výsledky překvapily, neboť se domnívám, že tento poradenský program by měl především pomáhat a sloužit lidem s nízkým vzděláním, neboť jim pomáhá orientovat se na pracovním trhu, se sestavením strukturovaného

životopisu a motivačního dopisu, s přípravou na osobní pohovor se zaměstnavatelem. Dále se jeho prostřednictvím nezaměstnaní učí vylepšit osobní vystupování, podpořit sebedůvěru, zvládat stres a jiné náročné situace spojené se ztrátou zaměstnání atd. (ÚP ČR, 2015).

Na otázku, zda dotazovaní využívají krátkodobých brigád či sezónních prací souběžně s evidencí na ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, uvedlo kladnou odpověď více respondentů z kategorie ZŠ. Lze předpokládat, že brigády a sezónní práce jsou více preferovány touto kategorií z důvodu, že se jedná většinou o fyzickou, manuální práci nevyžadující odbornou kvalifikaci (např. sběr jahod, údržba zeleně, ...).

Poslední dotaz směřoval k získání informace, zda dotazovaní usilují o získání stálého pracovního poměru nebo zda jim současný vyhovuje stav. Naprostá většina potvrdila úsilí v získání stálého pracovního poměru. Výsledky této položky dotazníku korespondují s myšlenkami autorek Buchtová (2002) a Vágnerová (2004), které uvádí, že pracovní poměr/práce je důležitou podmínkou důstojné existence člověka. Přináší mu nejen materiální prospěch, ale současně mu dává pocit seberealizace a společenské užitečnosti. Jakákoli práce má pro člověka, který žije v sociokulturním světě, významnou hodnotu a považuje ji za činnost, která dokazuje jedinečnost každého člověka a zaujímá stanovisko ke společnosti.

5.3 Diskuze k polostandardizovaným rozhovorům

Na dotaz, jakou šanci mají lidé se základním vzděláním na uplatnění na trhu práce zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor a zastupitelé vybraných obcí nejčastěji uvádí, že je dle jejich názoru výrazně menší uplatnění než u lidí s dosaženým vyšším vzděláním. Zároveň se ve většině případů shodují, že také záleží na samotném uchazeči a jeho ochotě pracovat. Dle Kuchaře (2007) tento fakt může umocňovat i státní politika zaměstnanosti, která je demotivující, jelikož zajišťuje štedrost dávek státní sociální podpory a nezaměstnaným tak zabezpečuje pohodlný život. Názor zaměstnanců ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor a zastupitelů oslovených obcí se ve své podstatě shoduje s úsudkem respondentů z dotazníkového šetření, kde téměř necelá polovina dotázaných uvádí, že je nedostatek volných pracovních míst pro osoby se základním vzděláním.

V rámci rozhovoru byla položena otázka zjišťující, do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá jejich klientela. Nejčastěji se vyskytovala odpověď,

že se jedná o mladistvé, muže a ženy starší 50 let, osoby se zdravotním postižením, matky po rodičovské dovolené, několikrát se objevila i odpověď typu, že jsou na trhu práce ohroženy všechny kategorie stejně. Pouze jeden zaměstnanec ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, uvedl, že považuje za ohroženou skupinu na trhu práce osoby se základním vzděláním, ovšem ve vztahu k romské populaci. Toto tvrzení koresponduje i s myšlenkou Buchtové (2002), že pro romskou minoritu není prioritou vzdělání a většina z nich dokončí pouze základní vzdělání. Většina z nich stále žije pod vlivem svých tradic a zvyků a dodržují kulturní vzorce chování, i přesto, že jsou vystaveny tlaku majoritní společnosti. Je proto pro mě zajímavým a překvapivým zjištěním, že nikdo z účastníků osobního nebo telefonického rozhovoru nepovažuje přímo za ohroženou skupinu na trhu práce právě osoby s nízkým stupněm vzdělání.

Další položená otázka účastníkům rozhovoru se týkala toho, zda mají osoby se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci. Dle jejich odpovědí bylo zjištěno, že zájem o rekvalifikaci u osob se základním vzděláním je minimální, ale zároveň je také nabídka rekvalifikačních kurzů pro tuto skupinu osob na trhu práce značně omezena. Což může zdůvodňovat, proč respondenti v dotazníkovém šetření v kategorii ZŠ ve svých odpovědích uváděli, že jim není ze strany ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor rekvalifikace nabízena.

Odpovědi respondentů v rámci rozhovorů na otázku, zda jsou lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní se zcela shodují s výsledky mého výzkumu prostřednictvím dotazníkového šetření, tj. že lidé se základním vzděláním jsou opakovaně vedeni v evidenci na ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor.

Na otázku, zda je u osob se základním vzděláním nižší motivace získat práci než u ostatních znevýhodněných skupin na trhu práce, ve většině případů účastníci rozhovorů uvedli, že se domnívají, že tyto osoby mají nižší motivaci hledat si novou práci. Někteří oslovení ještě svoji odpověď doplnili o informaci, že záleží na individuálním přístupu každého jedince a jeho ochotě zapojit se do pracovního procesu. Z výsledků dotazníkového šetření jednoznačně vyplynulo, že největší motivací pro reakci na volné pracovní místo je výše mzdy. V případě, že pracovní místa budou finančně špatně ohodnocena, lze předpokládat, že tyto jedinci nebudou motivováni a raději zůstanou závislí na výplatě dávek ze systému státní sociální podpory a hmotné nouze.

Jak zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, tak i oslovení zastupitelé obcí shodně uvedli, že veřejně prospěšné práce hodnotí velice kladně a jako smysluplné a potřebné. Přestože v rámci dotazníkového šetření vyšlo najevo, že veřejně prospěšných

prací se zúčastnilo pouze 8 jedinců z celkového počtu 84 oslovených, tak i oni veřejně prospěšné práce hodnotili kladně a jako přínosné. Je zarážející, že v menších obcích spadajících do mikroregionu Táborska veřejně prospěšné práce fungují, zatímco okresní město Tábor je nenabízí. Naskýtá se tak otázka k možné diskuzi, proč tomu tak je a jak je možné, že v menších obcích než je Tábor, veřejně prospěšné práce bez problémů fungují.

Z řad zaměstnanců ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor na otázku, jaké jsou další možnosti podpory z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti pro osoby se základním vzděláním, jsou nejčastěji uváděny již existující nástroje jako např. veřejně prospěšné práce, rekvalifikace, společensky účelná místa apod. Zajímavý názor zazněl od jednoho ze zastupitelů oslovené obce, který spočívá ve vytvoření tzv. „umělé zaměstnanosti“, kterou odůvodnil jako vytvoření pracovních míst u firem, které budou finančně podporovány od ÚP ČR v podobě dotací. Jednalo by se např. o ošetřování zeleně, uklízení práce apod., a byly by určeny pro dlouhodobě nezaměstnané jedince.

Zajímavým zjištěním je, že na otázku týkající se poznatku, co dalšího by mohlo napomoci k pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním na trhu práce, většina zaměstnanců ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor uváděla, že by si měli zvýšit vzdělání. ÚP ČR (2015) konstatuje, že zprostředkovává zaměstnání, které je vhodné pro uchazeče o zaměstnání, odpovídá jeho zdravotnímu stavu, vzdělání, schopnostem, délce praxe apod. Tyto jejich odpovědi si však protirečí s jejich předchozím tvrzením, že v současné době je nízká a nedostatečná nabídka rekvalifikačních kurzů pro tyto jedince. Nabízí se nám tak otázka, jakým jiným způsobem je možné si dosavadní vzdělání zvýšit než prostřednictvím rekvalifikace, když lze předpokládat, že tito jedinci často nedosáhli do současné doby na vyšší stupeň vzdělání z důvodu omezených rozumových schopností. Při této úvaze opět vycházím z vlastních zkušeností z praxe. A dalším důvodem, proč si nezvýší vzdělání je neochota, pohodlnost a nemotivovanost v souvislosti s vysokými dávkami sociálního systému. Naopak se domnívám, že by ke zvýšení jejich motivace přispěly taková opatření jako např. sdílená pracovní místa, příspěvky na dopravu, zkrácené pracovní úvazky pro matky s malými dětmi apod.

6. Závěr

Téma předkládané bakalářské práce tvořili „Lidé se základním vzděláním na trhu práce v regionu Tábor“. Provedený výzkum přednostně vedený formou dotazníkového šetření a se statistickým vyhodnocením si kladl za cíl zmapovat, zda jsou lidé se základním vzděláním dlouhodoběji nezaměstnaní a zda mají nižší motivaci získat uplatnění na trhu práce než ostatní nezaměstnaní z Táborska. Doplnující formou výzkumu byly zvoleny polostandardizované rozhovory s odbornými poradci pro zprostředkování zaměstnání a telefonické rozhovory se zastupiteli vybraných obcí provozující veřejně prospěšné práce.

Hypotéza H1 (Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska jsou dlouhodoběji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska) byla potvrzena jen z části. **Hypotéza H2** (Nezaměstnaní lidé se základním vzděláním z Táborska mají nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska) se nepotvrdila.

V předchozí kapitole nazvané Diskuze byly vytvořeny závěry, které vychází z informací zjištěných prostřednictvím dotazníkového šetření a statistickým vyhodnocením, které byly doplněny polostandardizovanými rozhovory. Ze šetření vyplynulo, že lidé se základním vzděláním jsou opakovaně v evidenci ÚP ČR, kontaktního pracoviště Tábor než lidé s dosaženým vyšším vzděláním. Domnívám se, že tento jev může být podmíněn faktem, že tito jedinci vykonávají zaměstnání, které je špatně finančně ohodnoceno, z důvodu jejich nízké kvalifikace a odborné nezpůsobilosti. Dále tento jev může být zapříčiněn díky štedrosti systému sociálních dávek. Při hledání zaměstnání je prioritní motivací výše mzdy. Z doplňujících polostandardizovaných rozhovorů vyplynulo, že záleží na každém jedinci, zda je ochoten pracovat či naopak. Jako možnosti podpory z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti pro osoby se základním vzděláním byly nejčastěji uváděny již existující nástroje, např. rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa atd.

Výsledky této bakalářské práce by mohly být využity pro lepší orientaci v dané problematice zaměstnanci ÚP ČR, kontaktní pracoviště Tábor, Azylového domu pro ženy a matky s dětmi v Táboře, ale i zaměstnavateli různých firem v táborském regionu. V případě, že by se chtěl někdo dál věnovat této problematice, naskýtá se (mimo jiné například) otázka k možné diskuzi, proč město Tábor nezajišťuje veřejně prospěšné práce? Pokud zvážíme, že ve velikostně menších obcích, než je Tábor, fungují veřejně prospěšné práce bez zjevnějších problémů, lze se touto otázkou celkem logicky zabírat.

7. Seznam použitých zdrojů

BUCHTOVÁ, B. et al. 2002. *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1. vyd. Praha: Grada. 240 s. ISBN 80-247-9006-8.

ČERMÁK, V., VRABEC, M. 1999. *Teorie výběrových šetření, část I*. Praha: VŠE v Praze, Nakladatelství Oeconomica. 146 s. ISBN 80-7079-191-8.

ČESKO. 2004. *Zákon č. 435/2004 Sb. ze dne 13. května 2004 o zaměstnanosti*.

ČESKO. 2004. *Zákon č. 561/2004 Sb. ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*.

DUKOVÁ, I. et al. 2013. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. 1. vyd. Praha: Grada. 200 s. ISBN 978-802-4738-802.

HENDL, J. 2006. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. 2. vyd. Praha: Portál. 583 s. ISBN 80-7367-123-9.

HOLMAN, R. 2005. *Ekonomie*. 4. vyd. Praha: nakl. C. H. Beck. 709 s. ISBN 978-80-7179-891-0.

KACZOR, P. 2013. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. 1. vyd. Praha: Oeconomica. 244 s. ISBN 978-80-245-1930-2.

KELLER, J. 2011. *Soumrak sociálního státu*. 2. vyd. Praha: SLON. ISBN 978-80-7419-017-9.

KELLER, J., TVRDÝ, L. 2008. *Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna*. 1. vyd. Praha: SLON. ISBN 978-80-86429-78-6.

KOTÍKOVÁ, J. 2003. *Rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání z pohledu úřadů práce*. In Sirovátka, T., P. Mareš (eds.). *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 128–138 s. ISBN 80-210-3048-8.

KREBS, V. et al. 2010. *Sociální politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. 544 s. ISBN 978-80-7357-585-4.

- KUCHAŘ, P. 2007. *Trh práce. Sociologická analýza*. 1. vyd. Praha: Karolinum. 183 s. ISBN 978-80-246-1383-3.
- MACH, M. 1995. *Makroekonomie II. pro inženýrské studium*. 1. přepracované vyd. Praha: VŠE Praha. 252 s. ISBN 80-7079-498-4.
- MAITAH, M., URBÁNKOVÁ, E. 2015. E. *Economic Performace and Unemployment in the Czech Republic*. Asian Social Science: Canadian of Science and Education. Volume 11, No 16 (2015). ISSN 1911-2017 (Print), ISSN 1911-2025 (online). DOI: <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v11n16p240>.
- MATOUŠEK, O. 2003. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál. 288 s., ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, O. et. al. 2005. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1. vyd. Praha: Portál. 352 s. ISBN 80-7367-002-X.
- MAREŠ, P. 2002. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. vyd. Praha: SLON. ISBN 80-86429-08-3.
- MĚSTO TÁBOR. 2006. *Vítejte na Táborsku*. 1. vyd. České Budějovice: Agentura eF, s.r.o. ISBN 80-239-7075-5.
- MPSV. 2016. *Realizované regionální individuální projekty*. [online]. mpsv.cz. Integrovaný portál MPSV. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/evropsky_sociální_fond_esf/_op_lzz/regionalni_individualni_projekty_rip
- MPSV. 2016. *Analýza stavu a vývoje trhu práce v Jihočeském kraji za rok 2015*. [online]. mpsv.cz. Krajská pobočka ÚP ČR v Českých Budějovicích únor 2016. [cit. 2016-03-21]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky/cbkraj2015.doc>
- MPSV. 2016. *Záruky pro mladé v Jihočeském kraji*. [online]. mpsv.cz. Integrovaný portál MPSV. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/evropsky_socialni_fond__esf/_op_z/regionalni_individualni_projekty__rip/zaruky_pro_mlade_v_jihoceskem_kraji

MPSV. 2016. *Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II.* [online]. mpsv.cz. Integrovaný portál MPSV. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z <http://www.esfcr.cz/projekty/vzdelavani-a-dovednosti-pro-trh-prace-ii?highlightWords=vzd%C4%9B1%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD+a+dovednosti+pro+trh+pr%C3%A1ce>

MPSV. 2016. *Nabídka a poptávka na trhu práce. Analýza neobsazenosti volných pracovních míst podle vzdělání v okrese Tábor za 3. čtvrtletí 2015.* [online]. mpsv.cz. Integrovaný portál MPSV. [cit. 2016-01-28]. Dostupné z http://portal.mpsv.cz/sz/stat/trh/?_piref37_1298287_37_241130_241140.next

MPSV. 2015. *Analýza trhu práce v okrese Tábor za rok 2010.* [online]. mpsv.cz. Úřad práce v Táboře. [cit. 2015-12-17]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky/taokres1210.doc>

MPSV. 2015. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2014.* [online]. mpsv.cz. Červen 2015. [cit. 2015-11-14]. Dostupné z http://portal.mpsv.cz/sc/politikazamest/trh_prace

MPSV. 2015. *Strategie realizace aktivní politiky zaměstnanosti pro rok 2015.* [online]. mpsv.cz. Integrovaný portál MPSV. [cit. 2015-12-15]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/upcr/jhm/apz>

MPSV. 2015. *Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti.* [online]. mpsv.cz. Integrovaný portál MPSV. [cit. 2015-11-13]. Dostupné z http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

MŠMT. 2016. *Vzdělávací soustava. Informace o vzdělávání v ČR.* [online]. msmt.cz. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2016-02-01]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/vzdelavaci-soustava>

MŠMT. 2016. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020.* [online]. msmt.cz. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. [cit. 2016-02-11]. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani>

PRÁCE A SOCIÁLNÍ POLITIKA. 2015. *Evropská komise chce urychlit návrat dlouhodobě nezaměstnaných do práce*. Praha: MPSV. Roč. 12, č. 10, s. 8. ISSN 0049-0962.

SAK, P. et al. 2007. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. 296 s. ISBN 978-80-7367-230-0.

SVAZEK OBCÍ MIKROREGIONU TÁBORSKO. 2015. Základní informace. *mikroregiontaborsko.cz*. [online]. [cit. 2015-11-13]. Dostupné z <http://www.mikroregiontaborsko.cz/zakladni-informace/>

ŠATROVÁ, A. 2016. Nezaměstnanost Táborska přesně kopíruje republiku. *taborsky.denik.cz*. [online]. [2016-05-11]. [cit. 2016-06-18]. Dostupné z http://taborsky.denik.cz/zpravy_region/nezamestnanost-taborska-presne-kopiruje-republiku-20160511.html

ŠVIHLÍKOVÁ, I. 2014. *Přelom: od velké recese k velké transformaci*. 1. vyd. Bratislava: Inaque.sk (ARThur, s.r.o.). ISBN 978-80-89737-06-2.

ÚŘAD PRÁCE ČR. 2015. *Praktické informace pro klienty ÚP ČR*. 1. vyd. Praha: MPSV ČR, 44 s., ISBN 978-80-7421-113-3.

VÁGNEROVÁ, M. 1999. *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. 3. vyd. Praha: Portál. 444 s. ISBN 80-7178-678-0.

VÁGNEROVÁ, M. 2004. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál. 872 s. ISBN 80-7178-802-3.

8. Přílohy

Příloha č. 1 – Dotazník pro uchazeče o zaměstnání

Příloha č. 2 – Rozhovor pro zaměstnance ÚP ČR a zastupitele obcí

Příloha č. 3 – Schéma vzdělávacího systému v ČR

Příloha č. 4 – Mapa mikroregionu Táborska

Příloha č. 5 – Záznamový arch rozhovorů se zaměstnanci ÚP ČR

Příloha č. 6 – Záznamový arch rozhovorů se zastupiteli obcí

Příloha č. 1 – Dotazník pro uchazeče o zaměstnání

Vážené respondentky, vážení respondenti,

jsem studentkou Zdravotně sociální fakulty v Českých Budějovicích, obor Rehabilitační-psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory.

Žádám Vás o vyplnění dotazníku, který je anonymní. Vámi poskytované údaje budou použity pouze k vypracování bakalářské práce a nebudou nikde veřejně šířeny.

Vybrané odpovědi, prosím zakřížkujte, popřípadě vypište hůlkovým písmem.

Není-li stanoveno jinak, označte pouze jednu z nabízených variant.

Předem Vám moc děkuji za Vaši ochotu pomoci a čas, který jste strávili vyplňováním tohoto dotazníku.

Jana Kleinová, DiS.

studentka 3. ročníku RPBK

Vaše pohlaví: a) muž

b) žena

Věk: a) do 24 let

b) 25–34 let

c) 35–49 let

d) 50 let a více

Vaše současné vzdělání:

a) základní

b) středoškolské bez maturity

c) středoškolské s maturitou

d) vyšší odborné

e) vysokoškolské

1. Pokud máte základní vzdělání a zaškrtnl/a jste v předchozí otázce odpověď za a), pokusil/a jste se pokračovat v dalším vzdělávání po základní škole?

a) **ano** (*prosím, uveďte důvod nedokončení studia na střední škole nebo středním odborném učilišti*)

b) **ne**

2. Uvažujete v budoucnu o zvýšení Vašeho vzdělání?

a) **ano** (*prosím, uveďte o jaké formě studia, o jakém oboru, uvažujete*)

b) **ne**

c) **nevím**

3. Jak dlouho jste nezaměstnaný/á?

a) méně než 3 měsíce

b) 4–6 měsíců

c) 7–12 měsíců

d) déle než jeden rok

4. Jste opakovaně v evidenci ÚP?

a) **ano** (*pokud ano, jak dlouho trvala předchozí nezaměstnanost*) _____

b) **ne**

5. Myslíte si, že je na trhu práce dostatek pracovních příležitostí odpovídajících vašemu vzdělání?

a) **ano**

b) **ne**

c) **nevím**

6. Jakým způsobem hledáte zaměstnání? *(prosím, zaškrtněte všechny odpovědi, které využíváte)*

- a) internetové stránky
- b) tisk (typu Annonce apod.)
- c) příbuzní a přátelé
- d) úřad práce
- e) personální agentury
- f) jiné _____

7. Co je Vaším prvotním impulsem (motivací) reagovat na inzerát nabízející volné pracovní místo? *(např. výše mzdy, dojíždění do zaměstnání, řádná dovolená...)*

8. 1) Byla Vám ze strany ÚP nabídnuta rekvalifikace?

- a) ano
- b) ne

8. 2) Využil jste této nabídky?

- a) ano *(prosím, uveďte konkrétní rekvalifikaci)*

- b) ne

9. 1) Účastnil/a jste se v minulosti veřejně prospěšné práce?

- a) ano *(pokud jste se účastnil/a, jak tuto zkušenost hodnotíte)*

- b) ne

9. 2) Byla Vám nyní učiněna nabídka veřejně prospěšné práce?

a) **ano** (*jak tuto nabídku hodnotíte*)

b) **ne**

10. Byl vám ze strany ÚP nabídnut poradenský program Job club?

a) **ano** (*využil jste tento program?* a) **ano** b) **ne**)

b) **ne**

11. Přestože jste v evidenci ÚP, využíváte krátkodobé brigády, sezónní práce apod.?

a) **ano**

b) **ne**

12. Usilujete o získání stálého pracovního poměru nebo Vám vyhovuje současný stav?

Příloha č. 2 – Rozhovor pro zaměstnance ÚP ČR a zastupitele obcí

ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP ČR A ZASTUPITELE OBCÍ

Identifikační údaje:

Pohlaví: a) muž

b) žena

Dosažené vzdělání: _____

Pracovní pozice: _____

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? *(např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)*

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

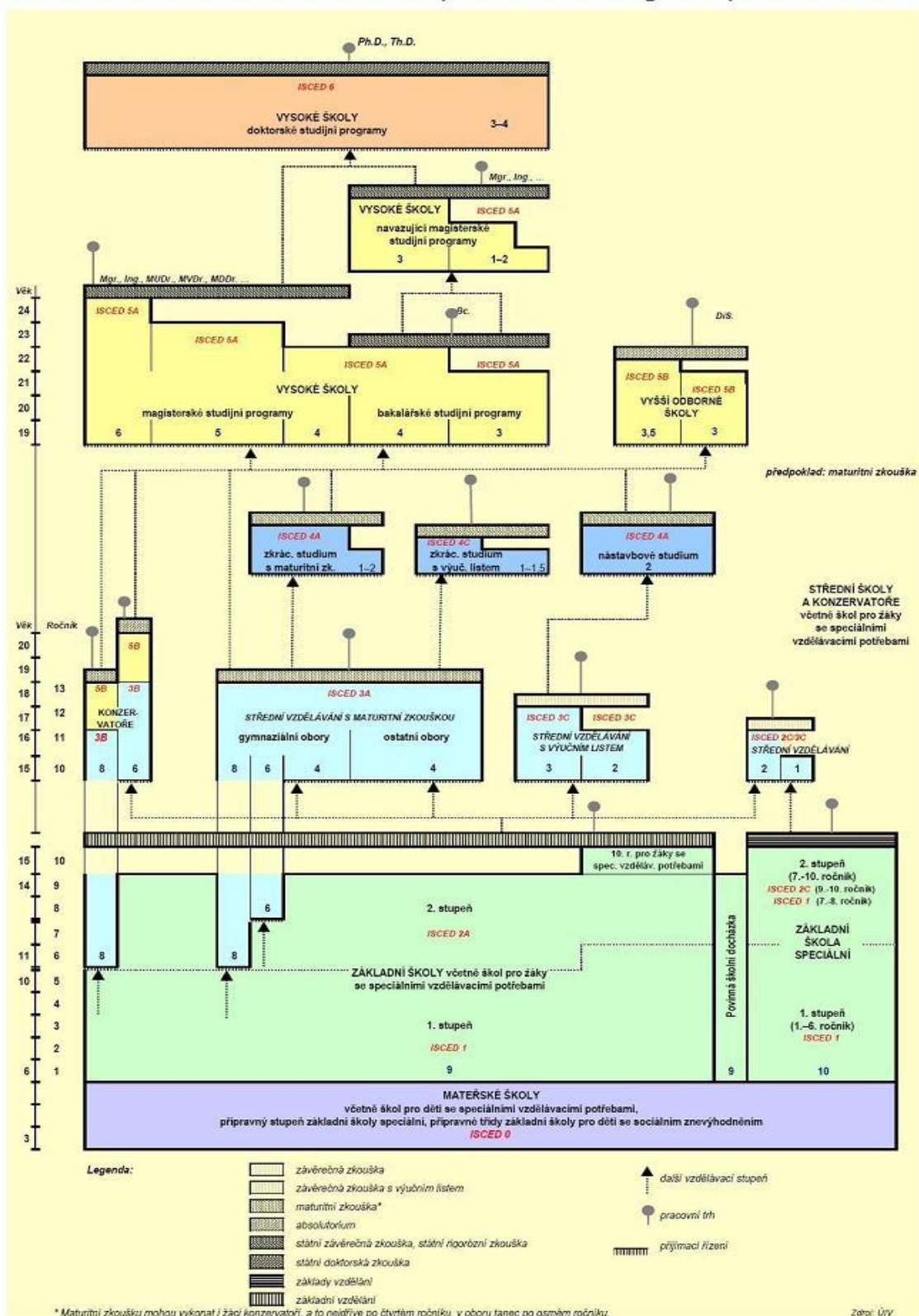
5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

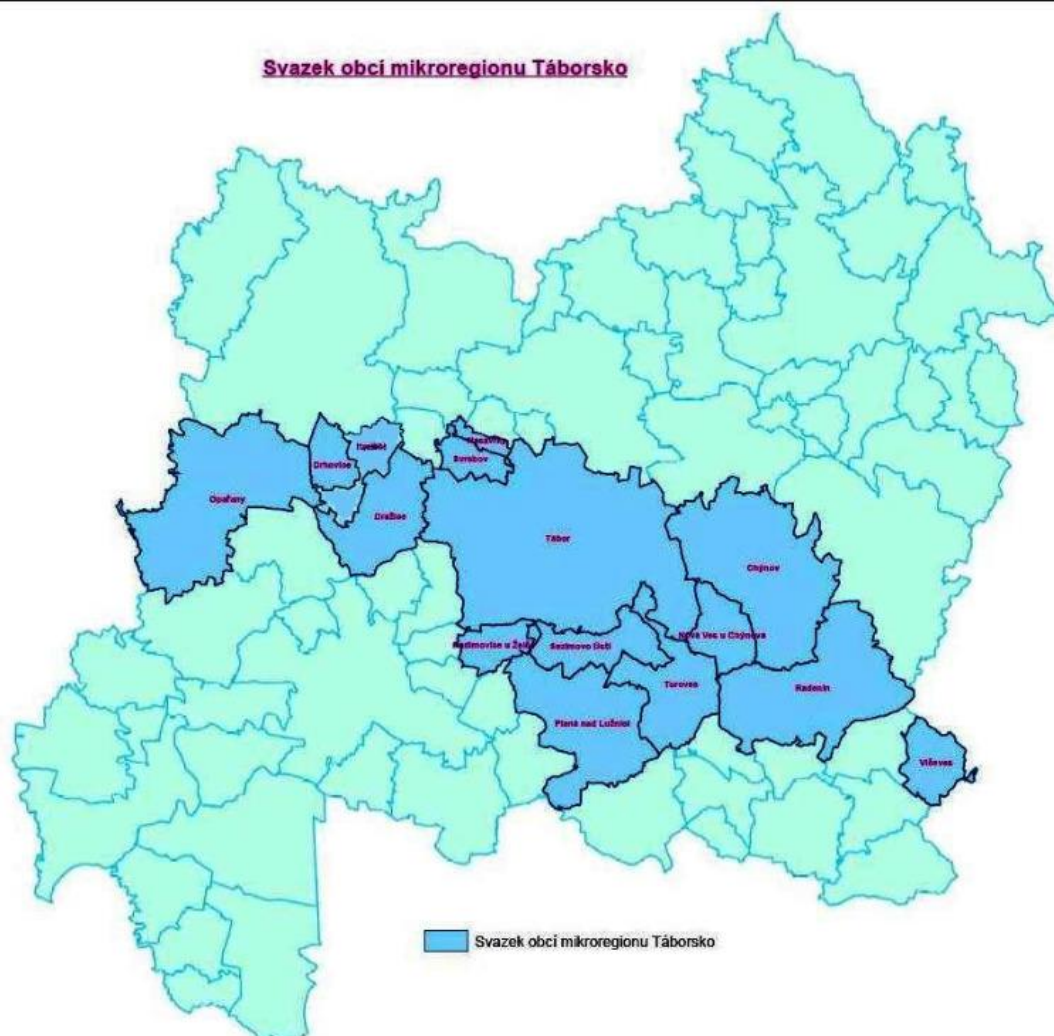
8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

Příloha č. 3 – Schéma vzdělávacího systému v ČR

Zdroj dat: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/vzdelavaci-soustava>

Příloha č. 4 – Mapa mikroregionu Táborska

Zdroj dat: www.mikroregiontaborsko.cz/zakladni-informace/

Příloha č. 5 – Záznamový arch rozhovorů se zaměstnanci ÚP ČR

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 1)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: VOŠ, sociální práce

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Jak kdo, záleží, zda chce dotyčný pracovat či ne. Pracovních míst pro lidi se základním vzděláním moc není. Lidé se základním vzděláním mají vysoké nároky na mzdu. Raději budou na dávkách.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Do těchto skupin patří mladiství a hlavně Romové, kteří mají základní vzdělání a také matky po rodičovské dovolené. Každá skupina je svým způsobem ohrožená.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Uchazeče, které mám na starosti já, tak mají o rekvalifikaci zájem, např. o kuchaře, osvědčení na vysokozdvíhový vozík, řidiče, pečovatelky.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Podle mého názoru ano.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Jak kdo, ale podle mého názoru, spíše ano.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Výborně, mám dobrou zkušenost a hlavně hodnotím kladně dotace na zaměstnání.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Zvýšit minimální mzdu, aby lidé chtěli pracovat a nezneužívali a využívali sociální dávky. Dále náborový příspěvek a větší příspěvky na dotovaná místa, větší příspěvky na dopravu, rekvalifikace.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Hlavním cílem je, aby si mladí dodělali vzdělání, a to buď na střední škole či učilišti a získali tak výuční list. A dále zvýšit motivaci u nezaměstnaných.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 2)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou (obchodní akademie)

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Podle mě moc velkou ne.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Mladiství, kteří studují a v průběhu studia studium, z nějakého důvodu, ukončí.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Tak asi na 50 %, a když už mají zájem, tak o rekvalifikace na počítače, tvorbu webových stránek, svářečské oprávnění, vysokozdvihový vozík.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Nemohu posoudit, nezlobte se.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Myslím si, že ne.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Myslím si, že je dobrá.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, projekty Evropské unie. To je odborná praxe pro mladé do 30 let – je to projekt Evropské unie.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Nevím.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 3)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: VŠ, magisterské studium na ZSF JČU

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Nabídka je, sice je omezená, ale záleží na lidech, zda chtějí pracovat. Hlavně řeší mzdu, protože chtějí velké peníze, ale nabídka je.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Kategorie uchazečů mám nakombinované. Podle mého názoru jsou ohroženi muži a ženy středního věku, ve věku mezi 30 až 40 lety“.

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Řekla bych, že ne. Když jsou mladiství, tak už nechtějí studovat a rekvalifikaci většinou chtějí ti, kteří už mají vzdělání“. Největší zájem mají o rekvalifikace na účetnictví či svářečské oprávnění“.

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Já osobně se domnívám, že jsou lidé se základním vzděláním v evidenci opakovaněji, ale mám v evidenci i vysokoškoláky, kteří nechtějí pracovat.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Řekla bych, že ne. Pokud viděli v rodině, že rodiče nepracovali, mají to zažité a berou to jako běžné. Je spíš problém s nabídkou, většinou chtějí zaměstnavatelé lidi alespoň vyučené.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Dobře a mám dobrou zkušenost s veřejně prospěšnými pracemi.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„To jsou společensky účelná pracovní místa, rekvalifikace, poradenství a motivační programy. Už mě nic nenapadá.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„No, aby zaměstnavatelé vycházeli vstříc ženám s malými dětmi s pracovní dobou, například od sedmi hodin. Dále motivovat lidi, aby si dodělali vzdělání či motivovat zaměstnavatele, aby žádali o dotace a větší nabídka rekvalifikací v Táboře, protože většinou musí dojíždět do Českých Budějovic.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 4)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou (gymnázium)

Pracovní pozice: referent zaměstnanosti – poradce v oblasti nelegální nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Pro lidi se základním vzděláním moc pracovních nabídek není. Spíše záleží, zda uchazeč o zaměstnání chce pracovat či ne.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela?

(např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Tak podle mě je to kategorie mladistvých a lidí nad 50 let.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Podle mě nemají moc zájem o rekvalifikace. Jak říkám, spíš ne než ano.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Nedokážu posoudit.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Záleží na samotném člověku, jelikož každý k tomu přistupuje jinak.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Záleží, co na veřejně prospěšných pracích požadují od uchazečů, ale já je hodnotím kladně. Záleží třeba, zda může jedinec používat, například motorovou pilu nebo má řidičák. Nemohu pochopit, že Tábor neprovozuje VPP a menší obce s VPP nemají problém.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Společensky účelná pracovní místa, rekvalifikace. Ty považuji za prvořadé.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Je důležité, aby si dodělali nějaké vzdělání. To je prvořadé, ale oni nechtějí.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 5)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou (ekonomický směr)

Pracovní pozice: referent zaměstnanosti – poradce v oblasti nelegální nezaměstnanosti a dlouhodobé nezaměstnanosti

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Myslím si, že pracovních míst pro tyto lidi je nedostatek. Zaměstnavatelé mají předsudky, že lidé se základním vzděláním jsou většinou problémoví, nepřizpůsobiví, špinaví bezdomovci, a přitom by nabízené profese vykonávat mohli. Hlavně strojírenské obory. Na to základní vzdělání postačí.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Domnívám se, že lidé se zdravotním postižením jsou hodně ohroženi na trhu práce. Dále jsou to matky po rodičovské dovolené, protože chybí zkrácené pracovní úvazky, lidé na 50 let a osoby nad 67 let, kteří nemají potřebnou dobu pojištění pro nárok výplaty starobního důchodu.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Asi ne, ale světlá výjimka se najde. Pro uchazeče se základním vzděláním rekvalifikací moc není nebo chtějí rekvalifikaci, ale když mají nastoupit, tak si seženu potvrzení od doktorů a na rekvalifikaci nenastoupí. Mně se to stalo několikrát. Můj doktor mi říká, ať s tím něco děláme, že je jich hodně bez práce. A pak jsem dostala vyjádření od toho samého doktora, že dotyčný, co měl nastoupit na VPP, nemůže nastoupit z důvodu nepříznivého zdravotního stavu. A přesto vlak nejede. Nikdo s tím nehne. Už se ani kvůli tomu nerozčiluju, zdraví mám jen jedno.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Jsou spíše dlouhodobě nezaměstnaní, oni spíše pracovat nechtějí. Je to o motivaci.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Spíše nižší motivaci, pokud jsou na dávkách hmotné nouze, tak volí raději toto, než nastoupit do zaměstnání. Roli také hraje rodinné zázemí, tím myslím, že pokud z rodiny nikdo nepracuje, do práce také nepůjdou nebo se mladí lidé nechají živit svými rodiči.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Dobře. Na VPP nerozlišují, kdo má jaké dosažené vzdělání. Obce, města i starostové chtějí lidi, kteří se osvědčili. VPP město Tábor nedělá, takže to shledávám jako problém, že zde chybí. A nechápu to, u jiných, menších obcí to jde a v Táboře ne.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Společensky účelná pracovní místa, to je zvýhodnění pro lidi nad 50 let a matky po rodičovské dovolené.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Chybí vůle doplnit si vzdělání, což v dnešní době by nebyl problém. Spolupracuji se školou (Sezimovo Ústí II. COP), která pomáhá při doplnění vzdělání. Dnes vyučení strojaři nemají problém najít si zaměstnání. Mají-li vyšší vzdělání, mají i vyšší a lepší sociální postavení.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 6)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou + sociálně-právní nastavba (2 roky)

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Rozhodně menší, než kteří mají vyšší vzdělání, ale záleží i na délce praxe. Uvedu příklad: Člověk, který 20 let prodával, má větší šanci na trhu práce, než ten bez praxe.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Všechny skupiny jsou rizikové – mladiství nemají požadovanou praxi, matky po rodičovské mají malé děti a často nemocné; dále lidé nad 50 let jsou staří a zdravotně postižení jsou většinou s nízkým vzděláním.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Lidé se základním vzděláním mají rozhodně menší zájem o rekvalifikaci, než lidé s dosaženým vyšším vzděláním. Se základním vzděláním jsou i omezené rekvalifikace, pro ně je vhodná, například strážný, řidičské oprávnění typu C.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Rozhodně ano, je to skupina nezaměstnaných, která se na toto zvykne.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Ano, většina z nich je z nižších sociálních vrstev a jsou závislí na sociálních dávkách, kde mají podstatně stejně, ne-li víc. Celý sociální systém je špatně nastavený, a pokud se to nezmění, do práce nepůjdou.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Hodnotím je kladně. Některé obce na tento systém najeli. Problém je, že uchazeč musí být na ÚP určitou dobu v evidenci. Většina obcí je na VPP najetých, v Táboře VPP nefungují, a to je problém. Nechápu, proč to v Táboře nejde a v jiných městech či obcích VPP fungují. Ale máme dobrou zkušenost s VPP v Sezimovo Ústí II. a Plané nad Lužnicí, kde fungují.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Myslím si, že nástrojů je dost, otázkou je, zda nezaměstnaní splňují podmínky. Nesmí to být bezdomovci, alkoholici či narkomani. Je třeba na tyto lidi pohlížet ze dvou úhlů: za první – ti, co chtějí pracovat a za druhé – ti, s kterými nehnete.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Těžko říct, záleží, s jakým člověkem pracujete. Například člověk, který chce být kuchařem, tak se chce vyučit. Napomoci mohou návyky. Pracovat s dětmi a rodiči, aby si jejich děti dodělaly vzdělání, např. výuční list. Ale je to problém. Oni třeba od září do školy nastoupí, ale za měsíc je máme zpět na pracáku. Většinou uvádí, že je škola nebaví.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 7)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: VŠ – magisterské studium na Pedagogické fakultě

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Rozhodně menší než ti, kteří jsou alespoň vyučeni. Samozřejmě, že záleží na každém člověku. Někteří tvrdí, že si vzdělání dodělat nechtějí, že si vydělají stejně jako lidé s vyšším vzděláním. Také záleží na motivaci.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela?

(např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Osoby zdravotně postižené, lidé s invalidním důchodem, protože je mám hodně v evidenci.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Tato kategorie (pozn. osoby zdravotně postižené) celkem ano, hlavně na rekvalifikaci strážného, nebo řidičák nebo svářečský průkaz. Ale některé rekvalifikace jsou omezené, pokud nemají alespoň výuční list, to znamená, že nelze pro lidi se základním vzděláním.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Možná ano, nemohu posoudit.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Myslím si, že ano.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Veřejně prospěšné práce si myslím, že jsou využívány spíše na vesnicích pro ženy, jelikož nemusí nikam dojíždět za prací a děti si vyzvednou ze školy nebo školky.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Podle mého názoru je nejvíce využívána rekvalifikace. Když někdo nechce pracovat, tak pracovat nebude. Tito lidé chápou rekvalifikace, VPP či zaměstnání jako trest. Je to spíš v lidech.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Nyní mluvím za ženy, ať už se základním nebo vyšším vzděláním, aby jim zaměstnavatelé umožnily zkrácené úvazky a podle mého názoru, toto hodně chybí.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 8)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Záleží na aktuální nabídce, jaká je na trhu práce a také podle poptávky na trhu.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Tak ohrožené skupiny jsou: lidé nad 50 let plus kombinace základního vzdělání a stáří (tím mám na mysli, že dosáhl důchodového věku, ale nemá odpracované požadované roky). Mladý člověk je schopný cokoliv, může si vzdělání doplnit, ale oni většinou nechtějí. Dále jsou ohrožené matky s dětmi.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Ne, velký zájem není. Spíš mladší ročníky, ale to je většinou „nutíme“, aby na rekvalifikaci nastoupili.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Základáci jsou častěji nezaměstnaní než ostatní, s vyšším vzděláním.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Pokud jsou na dávkách, tak rozhodně.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Veřejně prospěšné práce hodnotím velice kladně, hlavně, když jsou šéfové ochotní a pomoci jim vytvořit, respektive naučit je pracovním návykům.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Veřejně prospěšné práce, rekvalifikace, nic jiného mě nenapadá. Jo, ještě projekty EU, které se cíleně zaměřují na lidi se základním vzděláním a měly by nějaký smysl.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Já si osobně myslím, že mzda by měla být mnohonásobně vyšší než sociální dávky. Pak by to lidi donutilo jít do práce nebo se jít učit.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 9)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: ÚSO s maturitou (ekonomický směr)

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Když lidé chtějí pracovat a mohou, tak šanci mají, ale oni ani pracovat nechtějí. Nabídka je omezená, ale pomocné a dělnické profese v nabídkách jsou. Některé lidi omezuje hlavně zdravotní stav.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela?

(např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Osoby zdravotně postižené – ty omezuje hlavně zdravotní stav a dále lidé nad 50 let. Společně řešíme spíš nemoce, uplatnění na trhu práce nehrozí.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Podle mě ano, někdy stačí základní vzdělání plus certifikát strážného nebo rekvalifikace na počítač.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Možná ano, ale mám v evidenci i jiné, kteří pracovat nechtějí a nezáleží na dosaženém vzdělání. Jen já mám v evidenci 70 lidí se základním vzděláním, hlavně Romů, z celkového počtu 350 (to jsou uchazeči o zaměstnání, které mám na starosti).“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Asi ano, hlavně pro lidi se základním vzděláním jsou pracovní místa špatně placená a raději pobírají sociální dávky.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Hodnotím kladně, hlavně na vesnicích, ale bohužel v Táboře veřejně prospěšné práce chybí. Moje klientela by na VPP šla, ale nemůže kvůli svému zdravotnímu stavu.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Dotace EU hodně pomohou lidem se základním vzděláním, aby podnikatelé po vyčerpání dotací, nechali lidé zaměstnané ve své firmě.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Rekvalifikace – dříve se tito lidé učili třeba na kuchaře nebo číšníka a poté získali výuční list a to si myslím, že kdyby to zase fungovalo, bylo by to fajn.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR PRO ZAMĚSTNANCE ÚP (R 10)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: ÚSO + 2 leté studium sociálně-právní

Pracovní pozice: odborný poradce pro zprostředkování zaměstnání

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Jak už zmínila kolegyně, moc velká šance není, ale záleží na jejich aktivitě. Nabídek není moc a záleží, zda chce pracovat či ne.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Podle mého názoru jsou ohroženy všechny tyto skupiny. Matky nemají šanci získat práci na zkrácený úvazek a lidé nad 50 let nemají zaměstnání, protože jsou staří. Záleží také na nabídce a na aktivním přístupu a na aktivním přístupu uchazečů. Někteří jsou raději na dávkách a raději přinesou potvrzení od doktora, aby nemuseli do práce. Nejhorší hodnotím dohody o provedení práce, hlavně pro uchazeče.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Podle mého názoru ne, ale jak říkám, záleží, kdo má zájem. Rekvalifikace jsou vymezené podle dosaženého vzdělání. Dále také záleží na typu rekvalifikace, a to je většinou omezené.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Myslím si, že ano, ale nedokážu Vám to v tom množství přesněji odhadnout, ale je jich v evidenci hodně.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„To nevím, tady hraje roli povaha člověka, zda chce pracovat či ne. Také roli hrajou i sociální dávky, které pobírají. Výdělky pro lidi, celkově, jsou na táborsku malé a pro lidi se základním vzděláním mizerné.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Hodnotím je kladně. Klidně by mohlo být vesnic. V Táboře veřejně prospěšné práce nejsou, je s nimi problém. Podle mého hodnocení, se někteří lidé chtějí na VPP vracet, vrací se spíše lidé nad 50 let.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Vyhledávat nabídky, rekvalifikace dotace EU. Dotace využívat, když jsou dlouhodobě v evidenci úřadu práce, dále na dotace na podporu podnikání moc nedosáhnou, spíše na pomocné a uklízečské práce. Je důležité je učit pracím a dovednostem a využívat u zaměstnavatelů.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Pokud nebudou nabídky, tak rozvířít nabídky plus veřejně prospěšné práce v obcích a městech. Když bude nabídka VPP, budeme dávat doporučenky. Oni budou ale raději pracovat na „černo“ a zároveň pobírat sociální dávky.“

Příloha č. 6 – Záznamový arch rozhovorů se zastupiteli obcí

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR SE ZASTUPITELI OBCÍ (R 1)

Identifikační údaje:

Pohlaví: muž

Dosažené vzdělání: VŠ – magisterské studium na Pedagogické fakultě

Pracovní pozice: zástupce obce Jistebnice

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Pokud chtějí pracovat, tak mají uplatnění na trhu práce. Letos jsem od úřadu práce dostal 40 typů uchazečů na VPP, a z toho jsem vybral čtyři uchazeče. Některým se dělat nechce a na VPP ani nenastoupili. Z těchto čtyř uchazečů mají tři základní vzdělání a jeden je středoškolák.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela? (např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Na veřejně prospěšné práce, na Jistebnicku, nastupují převážně ženy, lidé nad 50 let či absolventi, ale nejvíce ohroženou kategorií jsou ženy středního věku a nad 50 let. Máme zde skupinu lidí, kteří na VPP chodí pravidelně.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Mají, na úřadu práce probíhají rekvalifikační kurzy, protože dostávají od úřadu větší dávky během rekvalifikace. To je moje zkušenost s lidmi se základním vzděláním.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Podle mého názoru ano, jsou častěji dlouhodobě i opakovaně nezaměstnaní než lidé s vyšším vzděláním.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Ano, jsou jedinci se základním vzděláním, kteří mají nižší motivaci.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Nabídka je dobrá a loni jsme měli 16 lidí na veřejně prospěšné práce a v současné době, jak už jsem zmiňoval, jsou vytypovaní čtyři uchazeči (dva muži nad 50 let a dvě ženy kolem 35 let). Pracují v lese. Koncem května chceme zaměstnat dva muže, kteří se již osvědčili a budou přijati do hlavního pracovního poměru. Problém je, že se změnila podmínky na VPP – loni byl příspěvek ve výši 15 000,--Kč, letos je to jen 14 000,--Kč. Dále u lidí nad 50 let byla čekací doba jeden měsíc a nyní je to tři měsíce.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Důležitá je práce, rekvalifikace, vhodné nabídky práce pro ženy, protože na Jistebnicku jsou pro ženy pracovní nabídky slabší než pro muže.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Dostupnost práce v místě bydlištěm poskytnutí příspěvku na dopravu. Někteří lidé se práci úspěšně vyhýbají a nikdo je nedonutí pracovat. To je můj názor. Doufám, že Vám odpovědi postačí.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR SE ZASTUPITELI OBCÍ (R 2)

Identifikační údaje:

Pohlaví: žena

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

Pracovní pozice: zástupce obce Planá nad Lužnicí

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„No, záleží na vzdělání, ale podle mě, na manuální práci postačí základní vzdělání.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela?

(např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Na veřejně prospěšné práce nastupují většinou mladiství, je to pestré, tedy různá věková kategorie. Převládají muži, jelikož pracují pro technické služby a tam je zapotřebí mužů.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Nejsem si vědoma, nesetkala jsem se s tím.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Myslím si, že ano, ale záleží na ochotě každého člověka, zda chce pracovat či nikoliv.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Tábořska?

„Já si myslím, že ne, že jsou motivovaní stejně.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Podle mého názoru mají smysl a lidé je využívají, spolupracujeme s tábořským úřadem práce.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Úřad práce by měl nabízet kurzy, rekvalifikace, různé semináře, aby si zvýšili vzdělání.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Myslím si a stojím si za svým názorem, že je to vše na samotných lidech, zda chtějí pracovat nebo ne.“

POLOSTANDARDIZOVANÝ ROZHOVOR SE ZASTUPITELI OBCÍ (R 3)

Identifikační údaje:

Pohlaví: muž

Dosažené vzdělání: SŠ s maturitou + pedagogické doplňkové studium

Pracovní pozice: ředitel správy města Sezimovo Ústí

1. Jakou šanci mají lidé se základním vzděláním – dle Vašeho názoru – na uplatnění na trhu práce?

„Velmi špatnou.“

2. Do jakých skupin nejvíce ohrožených nezaměstnaností spadá Vaše klientela?

(např. mladiství, zdravotně postižení, matky po rodičovské dovolené, lidé nad 50 let)

„Nezaměstnaností jsou ohrožené všechny kategorie, uvedu příklad: mladiství nemají praxi, zdravotně postižení, kteří mají základní vzdělání, mají omezené možnosti v hledání zaměstnání, lidé nad 50 let jsou v předdůchodovém věku, u matek je to tak kdy, většinou nemohou do práce kvůli dětem. Já mám VPP na starosti přes deset let a vedu lidi na VPP + obecně prospěšné práce (to jsou tresty a spolupráce s probační a mediační službou). Ale většina z nich dělat nechce. Někdy se ale občas najdou, kteří chtějí pracovat a dostanou nabídku na hlavní pracovní poměr, ale to je opravdu jen výjimečně.“

3. Mají lidé se základním vzděláním zájem o rekvalifikaci?

„Mají, ale malou, záleží na charakteru člověka. Většina z nich je raději na dávkách.“

4. Jsou, dle Vašeho názoru, lidé se základním vzděláním dlouhodoběji/opakovaněji nezaměstnaní než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Jsou opakovaně nezaměstnaní. Máme veřejně prospěšné práce, kde jsou lidé, kteří se chtějí opakovaně vracet na VPP. U lidí nad 50 let je výhoda, že čekají kratší dobu na VPP a hlavně, chtějí se na VPP znovu vrátit. A někteří se opakovaně vrací na VPP. Doporučoval bych vrátit podmínku VPP po jednom roce v evidenci ÚP a odpracovat tak 200 hodin na VPP.“

5. Mají lidé se základním vzděláním nižší motivaci získat práci než ostatní nezaměstnaní z Táborska?

„Na tuto otázku se těžko odpovídá, jak kdo, někdo pracovat chce, někdo ne. Když mají rodinu, tak pracovat většinou chtějí. ÚP by měli více kontrolovat rodiny, jak využívají sociální dávky.“

6. Jak hodnotíte nabídku veřejně prospěšných prací pro lidi se základním vzděláním?

„Já mám s úřadem práce velmi dobré zkušenosti a veřejně prospěšné práce velice vítám. Za celý rok mám na VPP sedm až deset lidí. Je to individuální, záleží, kolik úřad práce dává příspěvek. Byl bych moc rád, aby ÚP zřizovali VPP a města toto využívali. Díky VPP získávají pracovní návyky od ostatních zaměstnanců technických služeb, jelikož pracují společně. Nemohu pochopit, že u nás VPP fungují a v Táboře to nejde. Jednal jsem se zástupci města a i místostarostou, bohužel bez odezvy.“

7. Jaké další možnosti podpory, z hlediska nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, by byly vhodné pro lidi se základním vzděláním?

„Pro mě těžká otázka, nedokážu přesně posoudit. Rekvalifikacím moc nevěřím. Dotace se mi líbí, to říkám upřímně. Lidé na VPP mají většinou poloviční výkon a takového člověka bych do hlavního pracovního poměru nechtěl. Líbilo by se mi vytvořit „umělou zaměstnanost“. Mám tím na mysli vytvořit místa u firem, která budou finančně podporována od úřadu práce v podobě dotací, například ošetřování zeleně, uklízení práce apod.“

8. Co dalšího by mohlo napomoci pracovnímu uplatnění lidí se základním vzděláním?

„Zřizování veřejně prospěšných prací nebo pracovních míst u firem pro tyto lidi, jak už jsem uváděl, například ošetřování zeleně, pomocné práce ve fabrikách, uklízení práce a s pomocí dotací od úřadu je vytvořit. Mnohokrát jsem to navrhoval i na MPSV. Je to mým přáním, aby to tak v budoucnu fungovalo.“